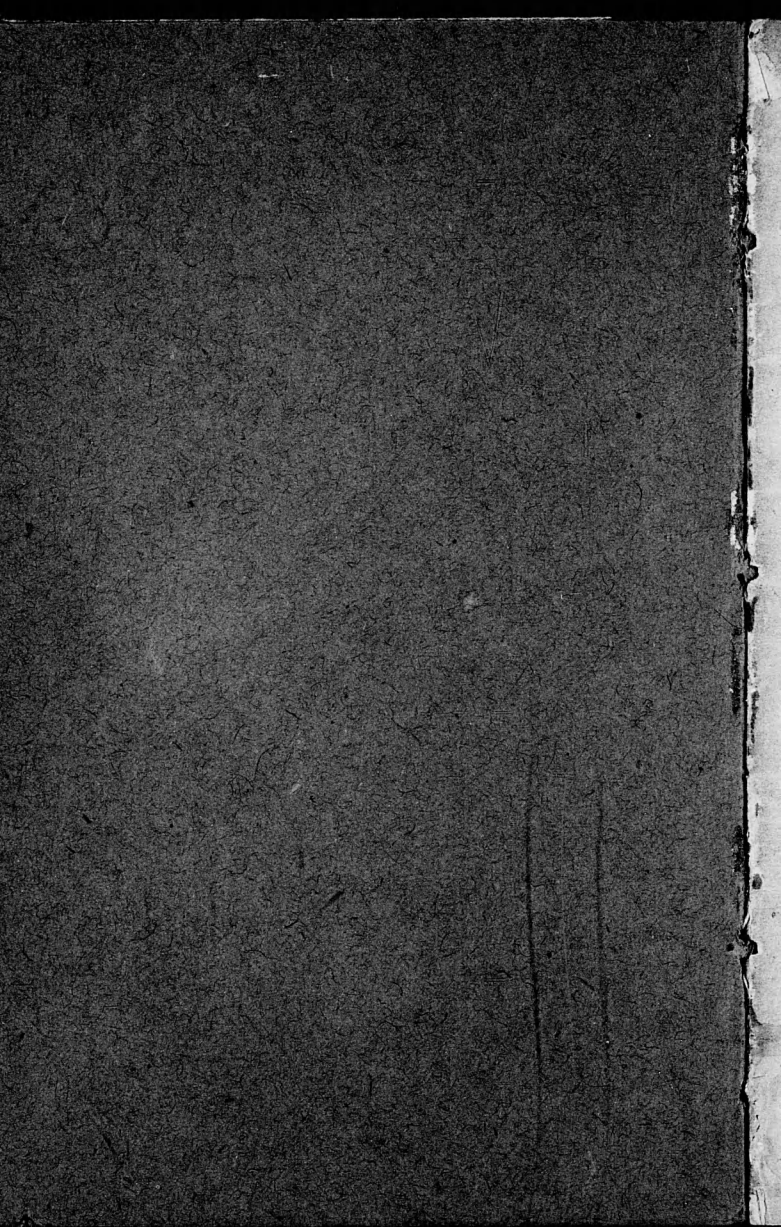

180

Vak 45

C. 404

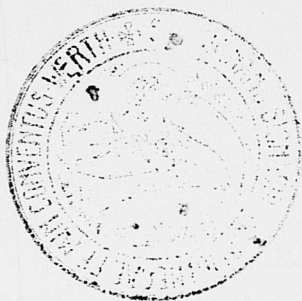
IMPRIMATUR.

Haaren , 10 Maji 1877.

J. CUYTEN ,

Praes. Sem. Libr. Cens.

Aan den lezer.

*Het doel van dit werkje is: het wezen en de
voornamste verplichtingen van den religieuzen staat kort
en duidelijk uit een te zetten. Daarom behandelt het
de beloften, waardoor zij, die Gods roepstem tot hoo-
gere volmaaktheid vernomen hebben, zich verbinden aan
Zijn heiligen dienst. Wij willen de aandacht vestigen
op de zuivere leer der H. Kerk over de religieuze be-*

loften en hebben te dien einde getracht het licht te doen vallen op de algemeene beginselen, afgescheiden van niet zoo voorname punten, waarmede zij niet zelden worden verward.

Alzoo hoopten wij een dienst te bewijzen aan de talrijke leden der verschillende religieuze congregaties, die in ons vaderland op vele plaatsen bloeien en werkzaam zijn tot Gods eere, tot verheffing van de H. Kerk, alsmede tot lichamelijk en geestelijk welzijn des evenaasten. Hun die zoo vurig verlangen den Heer te behagen, zou, dacht ons, de fakkel welkom zijn, die licht verspreidt op den weg der evangelische volmaaktheid, dien zij met zoo veel ijver zijn opgegaan.

Om zoo veel mogelijk nut te stichten, hebben wij zorgvuldig het onderscheid aangegeven tusschen de verplichtingen der belofte en de beoefening der deugd: zoodat een ieder duidelijk kan zien, waartoe hij strengelijk in geweten is verplicht, en wat hij bovendien te doen heeft om zich tot de volmaaktheid te verheffen. Want op dit punt vooral ontmoet men dikwijls betreurenswaardige onwetendheid, of wel onzekerheid en twijfelingen, welke de ziel verontrusten en het geweten in de war kunnen brengen.

De vorm van een Catechismus scheen meer dan elke andere geschikt voor ons plan. Door de vragen wordt de aandacht gevestigd op de woorden van de meeste beteekenis, die anders onopgemerkt voorbijgaan of onbegrepen blijven. De vorm van vragen en antwoorden vergemakkelijkt de geleidelijke uitlegging zoo wel voor dengene die onderwijst, als voor wie leeren moet, en doet lichter begrijpen en gemakkelijker onthouden en verklaren.

Wij hebben vele vragen gesteld om de antwoorden des te korter te kunnen maken. Eischen sommige punten eene breedere ontwikkeling, zoo hebben wij die in kleiner letter onder het beknopte antwoord geplaatst.

De bron, waaruit wij alles hebben geput, is de leer der Katholieke Kerk; wij bevestigen niets dan op het gezag van bevoegde meesters, wier gevoelen algemeen aangenomen en gevolgd wordt.

Moge dit boekje onder den zegen van Hem, tot Wiens eere het geschreven is, een handboek voor religieuzen worden, en tegelijk met het boek hunner regelen, die het staaft en aanvult, de middelen aanbieden om de gunsten en belooningen van het religieuze leven meer deelachtig te worden! Moge het verder niet on-

dienstig geacht worden voor de geestelijke leidsmannen van religieuzen en hun te gemoet komen in de zoo onmisbare studie van de eischen en verplichtingen des religieuzen levens, opdat zij de hun toevertrouwde zielen, het beste deel der kudde van Jesus, met vaste hand geleiden op de wegen der volmaaktheid, waartoe zij geroepen zijn.

EERSTE DEEL.

Over de religieuze beloften in het algemeen.

EERSTE LES.

Hoe het algemeen begrip eener belofte in de
religieuze belofte ligt vervat.

V. *Wat is eene belofte?*

A. Eene belofte is eene volkomen vrije toezegging
aan God van eene betere daad, dat wil zeggen, van
eene daad, die het beter is te doen dan te laten.

V. *Wat verstaat gij door eene toezegging?*

A. Niet een gewoon voornemen, maar eene ver-
bintenis, die men aangaat, eene verplichting, die
men op zich neemt, en welke niet na te komen
men als zonde beschouwt.

Uitlegging. Hierin juist ligt het onderscheid tusschen
een voornemen of besluit, gelijk men maakt in de biecht,
en eene wezenlijke belofte: gene zijn betuigingen van
onze goede meening om God beter te dienen, doch
belofte is dat voornemen, waarbij men de werkelijke
bedoeling heeft zich op zonde te verplichten.

V. *Waarom noemt gij de belofte eene volkomen vrije toezegging?*

A. Omdat men zeer goed weten moet, wat men belooft en het ten volle willen, zonder dat eenige dwang ons drijft.

Uitlegging. Alzoo moet degene, die het religieuze leven omhelzen wil, duidelijk weten, waartoe hij zich in die orde of in deze congregatie door beloften verplichten zal. Het verkrijgen dier kennis is ten deele het doel van het noviciaat of den proeftijd. Zoo moet hij verder nadenken, zijn wil onderzoeken en zijne krachten beproeven in de beoefening van den levensstaat, dien hij van zin is te aanvaarden: en dit is een tweede doel van het noviciaat.

Eindelijk de aflegging der beloften vereischt zulk eene vrijheid, dat zij ijdel en van geener waarde zouden zijn, indien men ze deed uit dwang of ten gevolge eener groote vreeze op onbillijke wijze door menschen aangejaagd.

V. *Waarom hebt gij gezegd: eene toezegging aan God gedaan?*

A. Omdat de belofte eene daad is van de eerbewijzing, die aan God alleen toekomt. Men doet geen belofte van dien aard aan menschen, zelfs niet aan de H. Maagd of aan de Heiligen; doch aan God alleen; 't is eene verbintenis, die men aangaat met de goddelijke majesteit zelve.

Uitlegging. Hieruit kan de religieus afleiden hoe onschendbaar de band zijner beloften is; hoezeer die op zich genomen verbintenis van hem vordert, dat hij alle gedachten van onstandvastigheid van zich verwij-

derd hoadt. Wel heeft God in zijne Kerk de macht gelegd om van de beloften te ontslaan, doch wie die macht uitoefenen, doen het in zijn naam en dragen de verplichting, om voor Gods rechten te waken; want het staat hun niet vrij naar willegefallen of om de willekeur der menschen eene verbintenis te breken, die met den oppersten Meester is aangegaan.

V. *Welk is het gevolg van zulk eene toezegging aan God?*

A. Het gevolg eener belofte is, dat de uitvoering van het beloofde eene oefening wordt der deugd van godsvereering of godsdienstigheid, welke de verhevenste aller zedelijke deugden is, terwijl het niet volbrengen der belofte een schuldig vergrijp is tegen dezelfde deugd.

V. *Verklaar de verplichting der belofte wat nader.*

A. Aangezien de belofte eene verplichting is, die men zich zelven met volle vrijheid oplegt, verplicht zij maar in zoo ver, als men zich heeft willen verplichten. Dit moet verstaan worden van de stof, die het voorwerp der belofte uitmaakt, van den tijd voor hoelang, van de manier waarop en dergelijke omstandigheden, en zelfs van de hoedanigheid der verbintenis, die op straffe van groote of kleine zonde verplichten zal, naar de bedoeling was van dengene die belofte deed.

V. *Staat het dan ieder vrij naar willekeur de beloften te beperken, die hij in eene religieuze orde doet?*

A. Neen; want de geestelijke macht bezit ten aanzien der beloften hetzelfde recht als de tijdelijke

macht over de kontrakten, en kan dus voorwaarden stellen, welker niet-ervulling de belofte ongeldig en krachteloos laat. Zoo is het eene voorwaarde bij de religieuze beloften, dat men ze aflegt in den zin en de opvatting, die voor die bepaalde orde of congregatie, waarin men zich verbinden wil, door de Kerk zijn goedgekeurd. Men is vrij die verplichting op zich te nemen of niet, doch geenszins om ze te beperken of uit te rekken.

V. *Hoe zwaar is de verplichting der religieuze beloften?*

A. In 't algemeen genomen, verplichten zij op doodzonde; niettemin kunnen de kleinheid der stof, gemis aan genoegzame nagedachte of toestemming maken, dat de overtreding slechts eene dagelijksche zonde is; ontbreekt de kennis of de wil geheel, dan is er volstrekt geen zonde.

V. *Is men altijd verplicht eene belofte te vervullen?*

A. Ja, tenzij de vervulling onmogelijk wordt, of men wettig van de verplichting is ontslagen.

V. *Wanneer is men wettig ontslagen van eene belofte?*

A. De belofte en hare verplichting kunnen alleen door de bevoegde overheid worden opgeheven, en dat nog alleen om billijke redenen; want aangezien het eene verbintenis geldt, die werd aangegaan met God, kan de mensch, Gods afgevaardigde, dien band niet los maken, wanneer geen voldoende reden hem daartoe wettigt.

V. *Wat moet men denken van iemand die, om zich van eene belofte te doen ontslaan, bedrog te baat nam, of valsche redenen opgaf?*

A. Dat zijne belofte blijft verplichten, vermits de opheffing niet geldig is.

V. *Wat te zeggen van den religieus, die door zijn slecht gedrag de overheid dwingt hem te ontslaan van zijne beloften?*

A. Hij zou God grootelijks beledigen, maar de ontbinding van zijne beloften is geldig, omdat er van den kant der orde of congregatie, waartoe hij behoort, eene zeer voldoende reden bestaat, om hem weg te zenden.

Uitlegging. Zonder hier in alle bijzonderheden te willen treden aangaande de *ontbinding*, *vernietiging* en *verandering* der beloften, moeten wij toch twee zaken opmerken.

1°. De macht om van de beloften eigenlijk te ontslaan, den band los te maken behoort uitsluitend bij de geestelijke rechtbank. De Paus ontslaat van de plechtige beloften, alsmede van de *onbeperkte of volstreckte* belofte van eeuwige zuiverheid. De bisschop kan, althans gewoonlijk, ontslaan van alle niet plechtige of eenvoudige beloften. Evenwel in eene religieuze orde, waar de goedgekeurde regel het aldus bepaalt, kunnen de oversten, die anders de macht niet hebben de beloften te ontbinden, de *niet-plechtige religieuze beloften vernietigen*, alleen door de *wettige wegzending van een hunner onderdanen*. In dit geval wordt ook de belofte van zuiverheid vernietigd, wanneer zij niet volstrekt onvoorwaardelijk is gedaan, maar bij de intrede in de orde op dezelfde voorwaarden, als de beloften van

gehoorzaamheid en armoede, dat is, tenzij ik worde weggezonden.

2°. In iedere orde of congregatie heeft de overste, als hoofd dier religieuze gemeente, de macht om te vernietigen of althans op te heffen, te schorsen elke bijzondere belofte door een zijner onderhoorigen gedaan ten nadeele van de gemeente, of die inbreuk maakt op zijn eigen recht als overste.

Bovendien moet hier in 't oog gehouden worden, dat over het algemeen de belofte, die schadelijk werken zou voor de religieuze regeltucht, van geener waarde is, omdat de belofte uit haren aard de toezegging aan God moet wezen van iets wat beter is dan het tegenovergestelde.

V. *Waarom moet de stof der belofte iets beters zijn dan het tegenovergestelde?*

A. De belofte moet ten doel hebben, God een bijzonder blijk van eerbewijzing te geven; indien alzoo hetgeen men belooft niets beter is dan het daaraan tegenovergestelde, wordt dit doel gemist.

V. *Welke zaken kunnen het voorwerp eener belofte uitmaken?*

A. Deze kunnen onder drie klassen worden gerangschikt: 1°. werken, waartoe wij reeds verplicht zijn; 2°. werken, die niet verplichtend zijn, doch aangeraden worden; 3°. werken, die uit hun aard onverschillig zijn.

Uitlegging. 1°. In een werk waartoe wij verplicht zijn, voegt de belofte bij de reeds bestaande verplichting des gebods de vrijwillig op zich genomen verplichting der belofte. Van dat oogenblik af ligt in de verrichting

van die daad eene dubbele waarde en dubbele verdienste, even gelijk het schuldig verzuim twee verschillende overtredingen bevat en eene tweevoudige boosheid. Zoo belooft iemand het zesde gebod te onderhouden; weerstaat hij nu aan de bekering, om het te overtreden, zoo voegt hij aan de verdienste van de naleving des gebods de verdienste toe der deugd van godsvereering, en zijn daad is dus beter geworden. Doch evenzoo, wanneer hij zijn belofte schendt, doet hij behalve 't kwaad in de overtreding des gebods gelegen eene andere zonde van heiligschennis tegen de deugd van godsvereering.

2°. *De evangelische raden kunnen de stof der belofte uitmaken*, bij voorbeeld, men kan beloven niet te huren, wanneer men vrij is om het te doen; in dit geval geeft de belofte eene nieuwe waarde aan eene zaak, die uit zich zelve al beter is. Want den raad der volmaaktheid volgen, is iets beters doen, maar zich daartoe door belofte verbinden, is nog volmaakter.

3°. *Wanneer eene zaak in zich zelve onverschillig is*, kan zij én door de omstandigheden, én door het doel of de zuivere meening een goed werk en alzoo de stof eener belofte worden. Immers de meening, om God te behagen en alles voor hem te doen, maakt alles, wat geen vrijwillig kwaad is, goed en verdienstelijk. In den religieuzen staat worden de onverschillige handelingen ten gevolge van de gehoorzaamheid of de overgave, welke de religieus van zich zelve heeft gedaan, bovendien daden van godsvereering en dus werken van hooge waarde voor God.

TWEEDE LES.

Over de verhevenheid der beloften en den staat der volmaaktheid.

V. *Zijn er verschillende soorten van beloften, en welke zijn de verdienstelijkste?*

A. Er zijn verschillende soorten van beloften, welke alle te bespreken te lang zou worden; genoeg zij het hier op te merken, dat onder alle beloften, die men kan doen om aan God te behagen, de religieuze beloften verre uit de verdienstelijkste zijn. Want daardoor verbindt men zich tot de onderhouding der evangelische raden, te weten, vrijwillige armoede, eeuwige zuiverheid en gehoorzaamheid in den religieuzen staat.

Uitlegging. Zoo verheven zijn die religieuze beloften, dat de HH. Vaders de religieuze professie vergelijken bij het doopsel of bij het martelaarschap; en dat zij volgens de verklaring van Paus Alexander III het vermogen heeft om krachteloos te maken de verplichtingen, die men vroeger door welke andere belofte ook op zich heeft genomen. De groote reden hiervan hebben wij boven reeds opgegeven, te weten: door de religieuze professie geeft men alles aan God, terwijl men door de andere beloften hem slechts eenige bijzondere goede werken belooft. Bovendien zou men ook gewoonlijk in den religieuzen staat de bijzondere zaken, die men beloofd heeft, zeer moeilijk kunnen nakomen zonder schade voor de algemeene oefeningen of de religieuze tucht.

Evenwel moet men opmerken, dat het afleggen der eenvoudige, dat is, niet plechtige beloften, de vroeger in

de wereld gedane beloften maar opheft, zoodat zij weer verplichten, zoodra men de orde of congregatie verlaat.

V. *Waarin vooral ligt de verhevenheid der religieuze beloften?*

A. Hierin voornamelijk, dat zij den religieuzen of volmaakten staat vormen.

V. *Wat is de religieuze staat?*

A. Een staat, waarin men er openlijk voor uitkomt naar de volmaaktheid te streven. Of duidelijker: *eene door de Kerk goedgekeurde wijze van leven, waarin geloovige christenen in godsdienstige gemeenschap vereenigd zijn, met het doel om naar de volmaaktheid te streven door de onderhouding der drie beloften, armoede, zuiverheid en gehoorzaamheid, die zij volgens den regel hebben gedaan.*

V. *Waarom drukt gij op die woorden staat, wijze van leven en doel?*

A. Omdat de verhevenheid van het religieuze leven juist gelegen is in dien vasten levensvorm, waarin de ziel zich plaatst, en in die gelukkige noodzakelijkheid om God te dienen, waartoe zij zich verbindt. Deze vastheid komt voort uit de beloften, gelijk de onbreekbaarheid des huwelijks uit het H. Sacrament. Van daar noemt men de religieuze professie met recht: eene vereeniging der ziel met Jesus Christus, Wiens bruid zij wordt.

Uitlegging. Hieruit kan de religieus opmaken, hoeveel meer hij doet voor God en voor zijne eigene hei-

ligmaking, wanneer hij zich verbindt in den religieuzen staat, dan wanneer hij in de wereld bleef, al was het met de bedoeling om er de schoonste deugden te beoefenen. Daarom leert de H. Thomas, dat het op zich zelve beter is, ofschoon veel gemakkelijker, den religieuzen staat te omhelzen dan zich in de wereld gedurende lange jaren aan de strengste boetvaardigheid over te geven.

Niettemin wete de religieus, dat de heiligheid niet in het kleed bestaat en dat de verdienste voor God en de menschen niet zoozeer ligt in het afleggen als in het onderhouden der beloften.

V. *Waarom moet die staat of levensvorm door de H. Kerk goedgekeurd zijn?*

A. Omdat het bij de H. Kerk behoort, te oordeelen of een levensvorm wel waarlijk overeenkomstig de evangelische volmaaktheid is. Haar komt het toe eene religieuze orde te bevestigen, er het gezag in aan te stellen en er de wetten van te bekrachtigen.

Uitlegging. Voor eene eigenlijk gezegde religieuze orde is de goedkeuring en bevestiging noodig van den Paus. Eene eenvoudige religieuze congregatie moet ten minste door den bisschop goedgekeurd en bekrachtigd zijn. De goedkeuring van den H. Stoel is zonder twijfel van veel grooter gewicht; toch moet men wel in het oog houden dat, wanneer de Pausen ook hunne goedkeuring aan eene religieuze congregatie schenken, zij deze daardoor alleen nog niet verheffen tot den rang der eigenlijk gezegde religieuze orden.

V. *Wat beteekenen de woorden naar de volmaaktheid streven?*

A. Zij willen zeggen, dat de religieuze staat niet

vereischt, dat men de volmaaktheid reeds *verkregen heeft*, maar dat hij de verplichting oplegt er *naar te streven*, dat is dagelijks te werken, om ze te verkrijgen. Derhalve komt de religieus, die geen voortgang wil maken in de deugd, bepaald te kort aan den *plicht van zijn staat*.

V. *Waarin bestaat dan die verplichting, om naar de volmaaktheid te streven, wat legt zij op?*

A. Zij verplicht alleen tot de onderhouding van *den regel*, die de beloften aangeeft als *noodzakelijke*, en de verschillende regelen als *ondergeschikte* hulpmiddelen, om naar de volmaaktheid te streven.

V. *Wat verstaat gij toch eigenlijk door die volmaaktheid, naar welke de religieus streven moet?*

A. Hoofdzakelijk de volkomene vervulling van het eerste en hoogste gebod der liefde, dat ons gebiedt God te beminnen bovenal, uit geheel ons hart en uit al de krachten van ziel en lichaam, dat is, ons geheel en zonder voorbehoud te hechten aan God, ons laatste einde. Verder behelst de volmaaktheid alle andere deugden, die gezellinnen der liefde zijn en door haar worden verbonden, naar het woord des Apostels: Boven alles hebt de liefde, welke de band der volmaaktheid is.

Uitlegging. Bemerk hier, dat de liefde, die God alleen voor beweegreden heeft; den naaste ook als voorwerp moet hebben; zoodat de religieus streven moet

naar de volmaaktheid der liefde in al haren omvang, dat is, God bovenal beminnen en den naaste om God.

V. *Hoe streeft de religieus naar die volmaaktheid?*

A. Door de beloften en regelen, gelijk gezegd is.

V. *Leg dit wat duidelijker uit.*

A. Vooreerst zeg ik, dat men door de onderhou- ding der beloften zeer bepaald naar de volmaaktheid streeft. Want door de drie beloften verwijderd men vrijwillig de voorwerpen der menschelijke begeerlijk- heid, en ruimt daardoor de drie groote hinderpalen weg, die het rijk der liefde en der deugden in ons hart heeft te overwinnen. De belofte van armoede verwijderd de begeerte naar rijkdommen; de belofte van zuiverheid bestrijdt de drift naar zinnelijke ge- noegens; en de belofte van gehoorzaamheid weerstaat aan de ongeregelde gehechtheid aan eigen wil en zienswijze. Bovendien ontslaan die drie beloften den religieus van drie groote zorgen, die den mensch plegen af te trekken van God: de armoede ontslaat van de zorg voor de beschikking over tijdelijke goe- deren; de zuiverheid van de zorg voor een huisge- zin, en de gehoorzaamheid van de zorg voor ons zel- ven en onze handelingen.

Eindelijk het offer der religieuze beloften is op zich zelve eene daad van volmaakte liefde, want de religieus offert daarin aan God al de goederen op, welke de mensch hier op aarde kan bezitten: de goe- deren der fortuin door de belofte van armoede, de

persoonlijke goederen des lichaams door de zuiverheid, en de innigste goederen der ziel door de gehoorzaamheid.

Daarom zijn deze drie beloften noodzakelijk voor den staat van volmaaktheid, en de congregaties, waarin zij niet alle drie worden afgelegd, zijn geene religieuze lichamen.

V. *Verklaar eveneens, hoe de regelen tot de volmaaktheid helpen?*

A. Het doel der regelen is eenerzijds den zin der beloften te bepalen, ze als met een heg te omgeven en te beveiligen, en te wijzen op den geest en de volmaaktheid der beloften; van den anderen kant wekken zij op tot de beoefening van de liefde en andere deugden, volgens het bijzonder doel van iedere orde. Hieruit ziet men, dat de trouwe naleving der heilige regelen een geduriger en nog verhevener oefening van volmaaktheid is, dan de onderhouding der beloften alleen, die zich bij het vermijden van zonden bepaalt.

[V. *Waarom hebt gij straks gezegd: de beloften, die zij doen volgens den regel?*]

A. Omdat de beloften wel in iedere religieuze vereeniging worden afgelegd, doch de stof der armoede en gehoorzaamheid vooral, niet in alle orden of congregaties even uitgestrekt is. Zoodat het er voor een religieus op aan komt juist te weten, welken zin de regel van zijne orde of congregatie aan de belofte, die hij moet afleggen, geeft.

DERDE LES.

Over de verschillende soorten van religieuze beloften.

V. *Zijn alle religieuze beloften van een en hetzelfde soort?*

A. Neen, sommige zijn *plechtig*, andere *eenvoudig*; de eenvoudige zijn of *voor altoos* of *voor een bepaalden tijd*, naar gelang de H. Kerk zulks in de verschillende orden heeft goedgekeurd.

V. *Wat zijn plechtige religieuze beloften?*

A. Dit zijn eeuwige beloften, geheel onvoorwaardelijk door een religieus afgelegd, en even zoo aangenomen door de Kerk of door de orde in haren naam, zoodat men er niet op de gewone wijze van kan ontslagen worden. Alleen het hoofd der Kerk kan in zeldzame, en bij uitzondering voorkomende gevallen, òf verklaren, dat zij niet meer verbinden; òf de verplichting er van voor een gedeelte opheffen, òf op buitengewone wijze er van ontslaan in den naam van Jesus Christus, Wiens plaats hij bekleedt.

Deze plechtige geloften worden alleen gedaan in eigenlijk gezegde religieuze orden.

Uitlegging. Men onderscheidt tweeërlei plechtigheid in de aflegging der religieuze beloften: eene *bijkomende* en eene *op zich zelve staande*. De bijkomende is gelegen in de uiterlijke plechtigheden, waarvan de aflegging der eenvoudige beloften ook vergezeld kan gaan, zonder dat die beloften zelve daar iets bij winnen; de

op zich zelve staande plechtigheid hangt niet af van uiterlijke ceremoniën of aangebrachten luister, maar van den wil der Kerk, die zekere beloften erkent en aanneemt als plechtige, terwijl zij andere, die evenzeer altoosdurend kunnen wezen, slechts als eenvoudige beschouwt.

V. *Wat zijn eenvoudige religieuze beloften?*

A. Beloften, welke de Kerk niet onvoorwaardelijk aanneemt, en die zij niet als plechtige erkent.

V. *Welke soort van beloften doet men in de religieuze congregaties?*

A. Om wijze, door den geest Gods ingegeven redenen, legt men er slechts *eenvoudige beloften* af, die soms nog maar *voor een bepaalden tijd* verplichten. Zoo wanneer de proeftijd volgens de regelen eener congregatie verstreken is, doet de religieus de drie beloften voor een tijd, een jaar bij voorbeeld; na verloop daarvan *vernieuwt* hij ze, dat is, *doet ze op nieuw* met der toestemming der oversten.

In sommige congregaties kan men na een zeker aantal jaren tot de altoosdurende beloften worden toegelaten; dan is de jaarlijksche vernieuwing enkel eene plechtigheid, waarbij men zich bevestigt in het voornemen om in dien staat te volharden.

[V. *Zou het niet beter zijn, zich altoos door eeuwigdurende en plechtige beloften aan God toe te wijden?*

A. Het is voor een ieder het beste te luisteren naar de roepstem van God, en er aan te beantwoorden met getrouwheid, edelmoedigheid en volharding.

Uitlegging. De eeuwigdurende en plechtige beloften zijn op zich zelve ongetwijfeld van meer waarde, omdat zij grooter offer eischen en meer vastheid geven aan den staat van volmaaktheid; maar ieder religieus moet wel bedenken, dat de gaven des H. Geestes verschillend zijn, en dat wij hetgene God ons gelieft te geven, dankbaar moeten aannemen en met getrouwheid ons ten nutte maken. Niets is zoo gevaarlijk als onstandvastigheid in eene roeping en luisteren naar de bekoring des duivels, wanneer hij ons, om hoogere volmaaktheid te zoeken, onzen staat wil doen verlaten. Voorzeker, God kan eene ziel tot hoogere volmaaktheid roepen, en de Kerk geeft den religieus de vrijheid om tot eene strengere orde over te gaan; doch hoe dikwijls heeft de vijand onzer zaligheid zich van dat voorgevend verlangen naar hoogere volmaaktheid als van een strik bediend, en menigeen na verlies zijner roeping teruggeworpen in de gevaren der wereld!

Bovendien, wanneer eens Gods wil gebleken is, kan eene minder volmaakte roeping hare voordeelen hebben. 1°. Het hangt van den religieus af er vuriger in te leven, en alzoo zal hij meer verdiensten vergaderen. 2°. Indien men hem maar veroorlooft zich voor een tijd te verbinden, heeft hij ook meermalen de gelegenheid zijn offer met volle vrijheid te hernieuwen. 3°. Hierin juist ligt eene opwekking voor zijn goeden wil, omdat hij reden heeft te vreezen, dat indien hij ongelukkig tot verslapping kwam, men hem niet veroorloven zou zijne beloften te herhalen.

Overigens moet hij niet denken, dat hij elk jaar op nieuw zijne roeping heeft te onderzoeken; want behalve de zorg voor zijn geestelijk welzijn, heeft de congregatie, die hem opnam in haren schoot en hem wellicht groote diensten bewezen heeft, zeker eenig recht op zijne volharding.

Eindelijk dient hierbij te worden opgemerkt, dat

gelijk hij, wanneer de oversten er tegen zijn, de beloften niet herhalen mag, hij ook verkeerd zoude handelen met ze niet te vernieuwen, wanneer de oversten het hem toestaan en denken, dat hij ze vernieuwt.

V. *Op welken leeftijd kan men de religieuze beloften geldig afleggen?*

A. Volgens het Concilie van Trente moet men voluit zestien jaren oud wezen en minstens een jaar noviciaat hebben gedaan. In iedere orde of congregatie kunnen hieromtrent nog andere bepalingen verplichtend zijn.

VIERDE LES.

Over de deugden, die het voorwerp der religieuze beloften uitmaken.

V. *Is er in de armoede, zuiverheid en gehoorzaamheid geen verschil tusschen de belofte en de deugd?*

A. Ja en zelfs meer dan één punt van verschil, waar de religieus zijne aandacht op moet vestigen.

V. *Welk is dan het eerste punt van verschil tusschen belofte en deugd?*

A. Het eerste onderscheid is, dat de belofte een *middel* is en de deugd het *doel*. Door de belofte getroost men zich eene *ontbering* of *gemis*, bij voorbeeld, men doet door de belofte van armoede afstand van het bezit of gebruik van tijdelijke goederen, terwijl de deugd bestaat in de *uitroeijing der ongeregelde neiging* om te bezitten. Zoo staat onder

dit opzicht de deugd hooger dan de belofte, want om zekerder, gemakkelijker en volkomener tot de deugd te komen, besluit de religieus de belofte te doen. Hieruit ziet men, hoe beklagenswaardig dwaas die religieuzen handelen, welke na het afleggen der beloften de religieuze deugden verwaarloozen en onvolmaakter blijven dan vele christenen in de wereld.

V. *Welk is het tweede onderscheid tusschen de belofte en de deugd?*

A. De belofte is voor ons wel altijd een middel om de deugd te beoefenen, maar strekt zich toch eigenlijk niet verder uit, dan over hetgeen zij ons op straf van zonde verbiedt; de deugd daarentegen kan zich altijd tot hoogere volmaaktheid verheffen. Juist door die toenemende vermeerdering van deugd wordt men een goed en vurig religieus.

V. *Kunt gij nog een derde punt van verschil opgeven?*

A. Ja; indien de belofte een middel is om tot de deugd te komen, de deugd is onder een ander opzicht een middel ter onderhouding van de belofte. Immers, wanneer gij merkelijk tegen de deugd misdoet, brengt gij uw belofte zelf in gevaar door er den grondslag van aan te tasten; en zoo gij de deugd verwaarloost, zal het u zeer moeielijk zijn de belofte getrouw te vervullen.

V. *Is er nog niet een onderscheid van zeer groot belang?*

A. Ja; want het raakt het geweten, en dit ligt

hierin, dat men in vele gevallen tegen de deugd kan zondigen, zonder aan de belofte te ontbreken; terwijl men in het algemeen nooit tegen de belofte kan misdoen, zonder te gelijker tijd de deugd te kwetsen.

V. *Brengt de aflegging der beloften op zich zelve genomen ook niet een afzonderlijke verplichting mee?*

A. Ja; wanneer zij worden afgelegd in eene religieuze vereeniging, dan maakt het uitspreken der beloften van hem, die het doet, een lid van dat religieuze lichaam en legt hem alzoo de verplichting op zich te onderwerpen aan de oversten en de regels, ook afgezien zelfs van de afzonderlijke belofte van gehoorzaamheid.

Uitlegging. De aflegging der beloften besluit in zich een verbintenis, een kontrakt, een *overdracht*, welke de religieus doet van zijn persoon aan de orde of congregatie, die hem opneemt. Door die overdracht van zich zelve staat hij de rechten af, die hij had op zijne vrijheid en zijne handelingen, en stelt zich voortaan ter beschikking van den regel met het oog op God, aan Wiens dienst hij zich toewijdt. De beloften behelzen de voornaamste verplichtingen, die hij heeft aangegaan, al het overige wordt nader bepaald door de regels en de bevelen der oversten.

Uit deze opneming der leden in eene religieuze orde door het afleggen der beloften wordt ook geboren de verplichting der broederlijke liefde jegens de medeleden en der evangelische onthechting aan bloedverwanten.

V. *Hebben de novicen en zij, die nog geen belof-*

ten deden, ook zekere plichten jegens de orde of congregatie te vervullen?

A. Strenge verplichtingen meestal niet. Doch hunne intrede en opneming in de orde of congregatie moet worden beschouwd als een soort van wederzijdse verbintenis. Uit deze volgt niet, dat zij de beloften moeten onderhouden, die ze nog niet hebben gedaan, doch dat zij de oefeningen van het noviciaat of den proeftijd getrouw hebben te volbrengen.

V. *Waarin bestaan die oefeningen, wat de hoofdzakelijk betreft?*

A. 1°. In alles te vermijden, wat hen in gevaar zou brengen hunne roeping te verliezen.

2°. In ernstigen toeleg op de kennis van het religieuze leven en de beoefening der deugden, die den religieuzen staat passen, maar vooral die de stof der beloften zullen uitmaken.

3°. In het onderhouden der regels en de onderdanigheid aan de oversten.

TWEEDE DEEL.

Over de drie religieuze beloften
in het bijzonder.

~~~~~

VIJFDE LES.

Stof en omvang der belofte van armoede.

V. *Waarom verzaakt de religieus door de belofte van armoede?*

A. Dit hangt af van de orde of congregatie, waarin de belofte geschiedt. Immers die belofte heeft minder of breeder omvang naar de instellingen verschillen. Dat hierin de eene orde verder of minder ver gaat, ligt niet altijd aan den graad van deugd of vurigheid; de billijke redenen hiervoor moeten gezocht worden in elks verschillend doeleinde, bedieningen, enz.

Om derhalve op de gestelde vraag te antwoorden in een bijzonder geval, moet men den regel raadplegen van de orde of congregatie, die men bedoelt.

Uitlegging. Er zijn orden, waar de belofte van armoede den religieuzen volstrekt ontzegt alle recht en elke handeling van eigendom; zoodat zij zelfs onmachtig worden om iets te bezitten of iets te verkrijgen voor zich zelve als hun toebehoorende, door schenking tusschen levenden, vermaking of zelfs wettelijke erfenis.

Er zijn andere orden, waar de eenvoudige belofte het recht van bezitten en verkrijgen laat bestaan, maar de vrije beschikking verbiedt over hetgeen men in eigendom heeft; zoodat de religieus, zonder zijn belofte te breken, geen enkele handeling van eigendom zelfs aangaande zijn eigen goed kan verrichten, tenzij de vergunning eens bevoegden oversten het verbod der belofte opheft.

V. *Zeg nu eens duidelijk, waarin het wezen der belofte van armoede bestaat?*

A. Hierin, dat men zich, om aan God te behagen, alle recht en handelingen van eigendom, of ten minste alle handelingen van eigendom ontzegt.

V. *Wat verstaat gij door het recht van eigendom?*

A. Het recht, om eenig tijdelijk goed als mij toebehoorende te bezitten of te verkrijgen.

V. *Wat noemt gij handelingen van eigendom?*

A. De vrije en onafhankelijke beschikking over een tijdelijk goed of een voorwerp, wat geldswaarde heeft.

V. *Wat valt gemeenlijk voor den enkelen religieus in eene eenvoudige congregatie onder de belofte van armoede?*

A. 1°. Alle goederen en voorwerpen, die niet in eigendom toebehooren aan den religieus, en wel voornamelijk de goederen der gemeente en des huizes.

2°. Wat hij zelf gegeven heeft of in eigendom afgestaan aan de congregatie, zooals b. v. een uitzet, omdat het hem niet meer toebehoort, sinds het werd aangenomen door de gemeente.

Aanmerking. Een novice, die de orde of congregatie verlaat of weggezonden wordt, voor hij zijne beloften heeft gedaan, kan alles mee terugnemen, wat hij bij zijn intrede heeft ingebracht. Zelfs kan hij terugvorderen de eigenwillige giften, die hij het huis mocht hebben geschonken. Aldus volgens het uitdrukkelijk voorschrift van het Concilie van Trente, welks doel is de volkomene vrijheid der novicen te bewaren.

3°. Alle giften en gaven, die hem kunnen geschonken worden op titel van dankbaarheid, liefde of aalmoes, want dit alles komt rechtens toe aan de gemeente.

4°. Om dezelfde reden de opbrengst van zijn werk en vernuft onaangezien op welk gebied, zoo die vruchten geldswaarde bezitten.

Uitlegging. Hieruit kan de religieus twee zaken besluiten. Vooreerst, hoezeer hij zich wachten moet voor de begoocheling der begeerlijkheid, die zich hecht aan de zaken als of zij haar toebehoorden; ten tweede, met hoeveel stiptheid hij des gevorderd rekening en verantwoording moet doen aan de oversten der gemeente.

5°. Eindelijk iedere handeling van eigendom ten opzichte ook van de goederen, die hem toebehooren; zoodat hij, om er op eenige wijze over te beschikken, de vergunning zijns oversten behoeft.

ZESDE LES.

Over de overtreding der belofte van armoede.

V. *Wanneer zondigt derhalve een religieus tegen de belofte van armoede?*

A. In 't algemeen genomen, komt hij te kort aan

die belofte, wanneer hij zich in het bezit stelt van iets wat onder de stof der belofte valt; of wanneer hij over iets dergelijks eigenmachtig, dat is, onafhankelijk van den wil des oversten beschikt.

V. *Leg dit gewichtig punt wat breeder uit.*

A. De gevallen, waarin men ook in eene eenvoudige congregatie zondigen kan tegen de belofte van armoede, worden tot negen voorname terug gebracht, te weten: 1°. Zich het goed toeigenen van een ander; 2°. Een of ander voorwerp in zijn bezit houden; 3°. het geven of ontvangen; 4°. het koo-
pen, verkoopen of ruilen; 5°. het leenen of uitlee-
nen; 6°. het gebruiken tot een ander doel dan is voorgeschreven; 7°. het vernielen of verloren laten gaan; 8°. het meenemen naar een ander huis; 9°. over zijne eigen goederen beschikken, op welke wijze het zij, zonder verlof van den overste.

V. *Verklaar elk dier negen gevallen wat vader, te beginnen met het eerste.*

A. In het eerste geval, is het tegen de belofte van armoede zich eenigerlei zaak van andermans goed toe te eigenen, in strijd met het zevende van Gods geboden. Dezelfde regel geldt, wanneer men zonder vergunning iets van het huis voor zich neemt of voor een ander. De zonde wordt meestal grooter, wanneer het aldus genomen voorwerp door het gebruik versleten wordt. Bovendien moet hier opgemerkt worden, dat een diefstal aan een klooster of

religieus huis het karakter aanneemt eener *heilig-schennis*.

V. *Hoe verstaat gij het tweede geval?*

A. Men overtreedt de belofte van armoede, wanneer men iets zonder vergunning bij zich zelven of bij een ander *in bezit houdt*; vooral wanneer men het bewaart in een geest van eigendom, als of men er meester van was; bij voorbeeld, wanneer men het voor de oversten verbergt, dat zij het niet weg kunnen nemen.

V. *Hoe het derde geval?*

A. 't Is een overtreding der belofte van armoede, zonder vergunning *te geven of te ontvangen* wat het ook zij, aan wie het ook zij, van wien het ook zij. Bij uitzondering zou het niet verboden wezen, iets voorloopig aan te nemen met eene veronderstelde vergunning en de meening het daarna te laten wettigen; doch die wettiging is noodzakelijk, indien men het behouden wil. Moet men iets aannemen voor de gemeente en in haar naam, zoo kan men meestal vergunning veronderstellen, vooral wanneer de overste afwezig is. De willekeurige weigering van een religieus zoude zelfs de liefde kunnen kwetsen, in zoo ver hij zonder billijken grond de gemeente beroofde van een goed wat haar werd aangeboden. Doch de geschenken, die men een religieus voor zijn persoon geeft, moeten, wanneer ze niet van dien aard zijn, dat de belofte hem er het eigendom van ver-

oorlooft, den overste ter hand worden gesteld, die ze onder de zijnen verdeelt naar ieders behoefte.

Aanmerking. In congregaties, welker leden soms alleen leven, spreekt het van zelve, dat zij naar hun vermogen den armen wel kunnen doen, een dienst vergelden door een passend geschenk, en kleine voorwerpen van godsvrucht mogen uitdeelen.

V. *Wat hebt gij tegen koopen, verkoopen en ruilen?*

A. Op eigen gezag iets wat aan de gemeente behoort *koopen, verkoopen* of *ruilen* strijdt tegen de belofte van armoede, zelfs al geschiedt het onder voorwendsel van het belang des huizes. Eveneens mag men niet koopen of verkoopen op andere voorwaarden, dan welke uitdrukkelijk door den overste zijn voorgeschreven; ten ware de overste een religieus in bepaalde omstandigheden hier zekere vrijheid liet, behoudens de verplichting om rekening af te leggen.

V. *Is leenen of witleenen ook tegen de armoede?*

A. Ja; wanneer het zonder vergunning geschiedt; en dit, om het even of *het beheer in andere handen overgaat*, zoo als dit met geld geschiedt, of dat het *gebruik slechts wordt afgestaan*, wat evenzeer een handeling van eigendom is. Niettemin is de fout in dit laatste geval minder groot, vooral indien men zeker is, dat de zaak terug zal gegeven worden; de fout is nog lichter, wanneer de leden eener zelfde gemeente onder elkaar iets leenen; wordt dit gewettigd door eene bestaande gewoonte des huizes, dan is er volstrekt geen overtreding van de armoede.

Aanmerking. In dat onderling leenen van kleine zaken moet men de beide uitersten vermijden, en evenmin kleingeestig of onbeleefd zijn als al te mild; b. v. wanneer uw broeder u iets vraagt, moet de liefde u in den regel doen veronderstellen, dat hij het vragen mag; zeker ware het kwetsend voor de liefde, indien gij zonder voldoende reden hem naar zijn vergunning vroegt.

Hierbij behoort het verbod der religieuzen, om iets in bewaring te nemen of borg voor iemand te spreken, zonder bepaald verlof des oversten. Maar de belofte verbiedt geenszins geld of andere voorwerpen te aanvaarden, om uit te deelen volgens de bedoeling en uitdrukkelijke bepaling van den gever b. v. voor den arme, voor zieken enz. Nogtans kan de regel wijselijk voorschrijven dat men vergunning hebbe, om aldus iets aan te nemen en vooral om zelf dat geld bij zich te houden, wanneer het niet in eens uitgedeeld wordt.

V. *Waarom is het tegen de armoede, eene zaak voor iets anders te gebruiken dan tot hetgeen zij door den overste bestemd is?*

A. Omdat wie over eene zaak naar willekeur beschikt, als eigenaar handelt, en den religieus is nooit meer dan een afhankelijk gebruik geoorloofd. Daarom mag hij wat hem gegeven wordt alleen besteden voor het doel door den overste gewild, en dit zoo wel in de bedieningen, die hij te vervullen heeft, als op reis, dan mag hij zijn geld niet bezigen dan voor hetgeen hij op reis behoeft, en wat er overschiet, moet hij den overste geven.

V. *Misdoet de religieus ook door iets te vernielen, te laten verloren gaan of te bederven?*

A. Ja; om dezelfde reden als zoo even is opge-

geven; zelfs nalatigheid of achteloosheid zijn fouten tegen de armoede. Een religieus, die met de zorg voor de keuken, de provisie of de linnenkamer is belast, en wien dergelijke zaken aldus zijn toevertrouwd, kan hierin grootelijks aan zijn plicht te kort komen. Doch allen moeten zorg dragen voor hetgeen de orde of de overste hun ten gebruike toestaat, want het zou eene ergerlijke onbillijkheid wezen, dat zij minder acht gaven op de zaken der armen van Christus, of minder hart hadden voor de goederen van den religieuzen staat, dan zij vroeger zorg droegen voor hetgeen hun eigendom was.

V. *Het achtste geval verbiedt iets mee te nemen uit het eene huis naar het andere, waarom?*

A. Omdat zulks, indien de overste geen vergunning geeft, of de gewoonte het niet wettigt, eigenmachtig beschikken en dus tegen de armoede is.

V. *Verklaar eindelijk het negende geval.*

A. Over hetgeen den religieus persoonlijk toebehoort, kan hij op geene manier beschikken; beheer, gebruik en vruchtgebruik zijn hem ontnomen, zoolang zijn belofte van armoede geldt.

V. *Hebben de oversten ook verplichtingen aangaande de belofte van armoede?*

A. Ja; ten overstaan van hunne onderdanen zoolwel als voor zich zelve.

1°. Voor zich zelve. Zij hebben dezelfde belofte van armoede gedaan als de andere religieuzen, der-

halve rusten op hen dezelfde verplichtingen in hetgeen hen persoonlijk betreft. In het beheer en de beschikking over de goederen des huizes of der orde mogen zij evenmin als heer en meester handelen, doch alleen als werktuigen van hooger gezag en overeenkomstig den regel.

Hunne overtredingen zijn bovendien, wanneer ze in 't oog vallen, behalve tegen de belofte, meestal ook zonden van *ergernis*.

2°. Jegens hunne onderdanen. Indien zij iets veroorloofden of toestonden, waar zij geen recht toe hebben, zouden zij zelve de belofte van armoede kwetsen, en hunne vergunning ware van geener waarde.

Ook zou het eene schuldige toegevendheid wezen, indien de overste in zijne onderdanen de overtreding der belofte, die hij beletten kon, toeliet.

V. *Kunt gij ook bepalen, wanneer iemand groote zonde doet tegen de belofte van armoede?*

A. Over het algemeen genomen, kan men zeggen, wanneer hij eigenmachtig beschikt over eene waarde, die groot genoeg is om doodzonde te zijn tegen het zevende gebod; doch in verschillende gevallen moet de waarde aanzienlijker wezen.

V. *Kan de religieus, die zijn belofte schendt, ook tegen de rechtvaardigheid zondigen en bijgevolg tot teruggave verplicht zijn?*

A. Ongetwijfeld; iedere diefstal door een religieus aan den naaste of aan de gemeente gepleegd, en ie-

dere hun met opzet berokkende schade is én tegen de belofte én tegen de rechtvaardigheid, zoodat de dader zelfs jegens de gemeente tot herstelling is verplicht. Hij moet alzoo het nadeel door hem veroorzaakt goed maken, of wel uit de hem persoonlijk toebehoorende goederen met vergunning der oversten, of, ten ware zij het hem kwijtscholden, door meer arbeid, indien hij daartoe in staat is.

ZEVENDE LES.

Over de vergunning, die de overtreding van de belofte van armoede voorkomt.

V. *Hoe voorkomt de vergunning der oversten de overtreding der belofte?*

A. Omdat hij, die vergunning bekomen heeft, om iets te doen, niet eigenmachtig als heer en meester handelt, maar enkel als werktuig en uitvoerder van den wil der oversten; en alzoo blijft het beschikken wat door de belofte verboden is weg.

V. *Verschoont elke vergunning van zonde?*

A. Neen; alleen de wettige vergunning.

V. *Verklaar dit eens duidelijk, want dit raakt zoo wel de gehoorzaamheid als de armoede.*

A. Eene vergunning moet om *wettig* te wezen, *geldig* en *geoorloofd* zijn. En er zijn vergunningen, die *ongeldig* zijn en *ongeorloofd*; er zijn *uitdrukkelijke* of *zwijgende*; *bijzondere* of *algemeene*; eindelijk is er eene *veronderstelde* vergunning.

V. *Wat is eene geldige, wat eene ongeldige vergunning?*

A. *Geldig* is die, welke de overste recht heeft te verleenen; *nietig* of *ongeldig*, welke zijn macht te buiten gaat.

V. *Wat volgt er dan uit eene ongeldige vergunning?*

A. Dat in zake van armoede de overste, die ze geeft, zelf tegen zijn belofte zondigt, en de onderdaan, die er gebruik van maakt, eveneens, indien hij zich ten minste van de ongeldigheid dier vergunning bewust is.

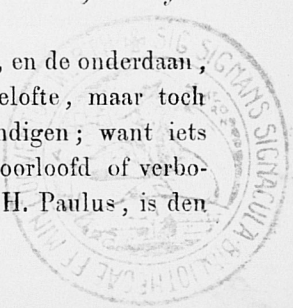
Eene vergunning enkel en alleen door bedrog verkregen of eene die op valsche gronden gevraagd is, is nietig en belet niet, dat de onderdaan tegen zijn belofte van armoede misdoet.

V. *Wat verstaat gij door eene geoorloofde, wat door eene ongeoorloofde vergunning?*

A. De vergunning is *geoorloofd*, wanneer zij om billijke redenen gegeven wordt; *ongeoorloofd*, wanneer zelfs de bevoegde overheid ze verleent zonder voldoende reden.

V. *Wat volgt derhalve uit zulk een ongeoorloofde vergunning?*

A. Dat de overste, die ze geeft, en de onderdaan, die ze gebruikt, niet tegen de belofte, maar toch tegen de deugd van armoede zondigen; want iets wat geldig is, kan nog wel ongeoorloofd of verboden zijn, en de macht, zegt de H. Paulus, is den

oversten toevertrouwd , om op te bouwen en te stichten en niet om af te breken.

Uitlegging. In 't algemeen staat het den oversten niet vrij aankooopen te doen van voorwerpen van weelde of onnoodigheden en evenmin dit hun onderdanen te veroorloven. Zelfs in aankooopen van meubelen of van hetgeen tot het onderhoud dient, moet de geest van den regel niet verwaarloosd worden, zelfs niet op titel van spaarzaamheid; immers de religieuzen doen juist geen belofte van spaarzaamheid, maar van armoede.

V. *Wat is eene uitdrukkelijke vergunning?*

A. Die, waarin de overste duidelijk zijn wil te kennen geeft om iets toe te laten.

V. *Wat dunkt u van die uitdrukkelijke vergunning?*

A. Dat zij ontwijfelbaar de zekerste van allen is, wanneer het haar niet aan wettigheid ontbreekt.

V. *Wat moet ik door eene zwijgende vergunning verstaan?*

A. Eene vergunning, welke de overste geeft door stil te zwijgen, wanneer hij spreken kan, en in gevalle van weigering spreken zou: dat is, wanneer hij *weet* wat gij doen wilt; of ook eene, die in eene uitdrukkelijke vergunning ligt vervat.

Bij voorbeeld, hij veroorlooft of gebiedt u iets te koopen; nu hebt gij de zwijgende of daarin opgeslotene vergunning, om het noodige geld te besteden.

V. *Kan de religieus met een gerust geweten gebruik maken van zulk eene stilzwijgende vergunning?*

A. Zeker; wanneer hij grond heeft om te geloof-

ven, dat zij wezenlijk bestaat, en mits men er geen valsche uitlegging aan geeft of er uithaalt wat er niet in ligt.

V. *Wat is de bijzondere, wat de algemeene vergunning?*

A. *Bijzondere* is die, welke de overste geeft aan éénen en voor een enkel geval; *algemeene* is die, welke hij aan velen tegelijk geeft voor één geval, of aan éénen voor verschillende gevallen.

V. *Hebt gij ook iets op te merken bij de algemeene?*

A. De algemeene vergunning is ongetwijfeld wettig, maar zij zou *ongeoorloofd* wezen, indien zij op de verslapping der religieuze tucht uitliep.

V. *Wat is veronderstelde vergunning?*

A. Eene vergunning, die men redelijkerwijze vermoedt dat gegeven zoude zijn, indien zij gevraagd ware, en die men daarom als ontvangen beschouwt.

V. *Welk is de kracht of de waarde van zulk eene vergunning?*

A. Wanneer zij te goeder trouw verondersteld wordt, is zij voldoende, in geval men moeilijk of in 't geheel niet naar den overste kon gaan; zelfs is men verplicht ze te gebruiken, wanneer men de overtuiging heeft, dat de overste zulks willen zou, indien hij wist hoe de omstandigheden waren, b. v. om eene gelegenheid te baat te nemen, die anders ontsnapt. Doch meermalen is de veronderstelde vergunning van zeer geringe waarde; zij deugt zelfs vol-

strekt niet, wanneer eene verkeerde neiging ze zonder grond veronderstelt, of als men weet, dat de overste in dit geval de zaak niet weigeren zou, maar wil gevraagd worden.

V. *Hoe kan men zeker zijn, dat men ze met grond veronderstelt?*

A. De onderdaan maakt billijkerwijze gebruik van deze vergunning, wanneer hij zonder acht te geven op hetgeen hij zelf gaarne zou doen, zich in de gedachte verplaatst bij zijn overste, en dan doet, wat hij nu denkt, dat deze hem zou gelasten te doen; bemerkt hij dan later ook, dat hij zich bedrogen heeft, zoo is hij toch onschuldig voor God.

ACHTSTE LES.

Over de gewoonte.

V. *Waarom moet hier over de gewoonte gesproken worden?*

A. Omdat zij als een soort van stilzwijgende en algemeene vergunning kan worden beschouwd.

V. *Wat verstaat gij dan hier door gewoonte?*

A. Over 't algemeen een niet geschreven gebruik, dat van lieverlede in eene gemeente wordt ingevoerd, óf om eenig punt van den regel te verklaren, óf om het te wijzigen. Waar zij wettig bestaat, heeft de gewoonte kracht van regel en wet, zoo om te verbieden als om toe te laten; is zij niet wettig, dan heeft zij hoegenaamd geen kracht.

V. *Wanneer is eene gewoonte wettig?*

A. Op drie voorwaarden. Ten eerste, dat zij redelijk is.

Ten tweede, dat zij wezenlijk bestaat bij het grootste en beste deel eener gemeente, en niet maar bij eenige enkelen.

Ten derde, dat zij door den tijd van zelve gewettigd is, zonder dat de bevoegde overheid zich er tegen verzet heeft.

Uitlegging. In eene religieuze orde of congregatie is eene gewoonte, die onder een enkelen overste in zwang gekomen is, gemeenlijk te mistrouwen en verontschuldigt zij hare volgers niet.

Ook kan eene gewoonte in haren oorsprong of opkomst berispelijk zijn geweest, zelfs ten opzichte van de oversten, die zich er niet tegen hebben verzet; niettemin is het mogelijk, dat die gewoonte door verjaring en om een grooter kwaad te voorkomen gewettigd is, in zoo verre althans, dat zij van de zonde verschoont. Zoo is het inderdaad geschied met sommige orden of congregaties aangaande verschillende punten van den oorspronkelijken regel.

NEG ENDE LES.

Waartoe de deugd van armoede de religieuzen verplicht.

V. *Wat is de deugd van armoede?*

A. Eene deugd, in het H. Evangelie aanbevolen, die het hart van den Christen neigt om zich los te maken van de gehechtheid aan tijdelijke goederen.

V. *Is die deugd verplichtend voor een religieus?*

A. Ja; zijn staat maakt ze hem tot plicht, en hij kan tegen de deugd van armoede misdoen, zelfs zonder nog zijne belofte te schenden.

V. *Wanneer zondigt een religieus tegen de deugd van armoede?*

A. In drie gevallen, zonder dat hij zijn belofte breekt. 1°. door spijt of verlangens strijdig met die deugd; 2°. door ongeregelde gehechtheid aan eenige zaak; 3°. door het gebruiken van onnoodige zaken.

V. *Leg de eerste wijze, waarop men tegen de deugd misdoet, wat nader uit.*

A. Een religieus zondigt vooreerst tegen de deugd van armoede door terug te verlangen, wat hij om God verlaten heeft, of wanneer hij vrijwillige begeerten voedt naar zaken, die men hem niet geeft, en die in zijn staat niet voegen.

Bemerking. Eene wezenlijke zonde tegen het tiende gebod zou evenwel ook eene overtreding der belofte zelve zijn, omdat de schuldige begeerte bij God gelijk staat met de daad zelve.

V. *Hoe kan een religieus nog verder de deugd van armoede kwetsen?*

A. Indien hij zich op eene ongeregelde wijze hecht aan een voorwerp, wat hem ten gebruike is afgestaan. De geringe waarde van dat voorwerp is geen verchooning, de neiging maakt hier de zonde; en die neiging is te meer te bejammeren, naarmate het voorwerp dier neiging kleiner of nietiger is.

Bemerking. Daarom veroorlooft men bijna nooit in wel geregelde ordehuizen, dat een religieus de voorwerpen, die hem nog toebehooren, onder zijn bereik of bij zich houdt; en vooral geen geld.

V. *Is er nog een derde geval, waarin de deugd van armoede overtreden wordt?*

A. Ja; wanneer iemand overtollige zaken heeft of die kostbaarder zijn dan hem passen. Over die waarde of kostbaarheid kan zelfs de religieus geen oordeel vellen; daarom zijn die punten gemeenlijk bepaald door de regels en door uitspraken van de hoofden der orde.

V. *Welk is de voornaamste plicht, welken de deugd der armoede oplegt aan de religieuzen?*

A. De voornaamste, maar soms de zwaarste last tevens dien de religieuzen in de armoede vinden, is het *gewone leven*, wat voor ieder van hen ook eene voortdurende bron van verdiensten wordt.

V. *Wat verstaat gij door het gewone leven?*

A. Het gewone leven in een religieus huis bestaat hierin, dat elk een, de overste zoo goed als de anderen, zich tevreden moeten stellen met datgene wat voor allen gegeven wordt tot voeding, onderhoud, enz., zonder dat iemand enig voorrecht of uitzondering geniet, of zonder wezenlijke noodzakelijkheid van iets wordt ontslagen.

Uitlegging. Het gewone leven is een punt van het hoogste gewicht voor de bewaring van den religieuzen geest. Daarom zijn de oversten verplicht er met zorg

en vastheid de hand aan te houden, en kunnen de onderdanen bijna niet te voorzichtig zijn om geene uitzonderingen te vragen.

Niettemin moet men hier twee zaken in 't oog houden: vooreerst, kunnen de oversten niet redelijkerwijze op het gewone leven aanstaan, indien zij zelve niet genoegzaam in ieders behoeften en benoodigdheden voorzien.

Ten tweede, is eene uitzondering om billijke redenen, welke beoordeeling bij den overste verblijft, niet in strijd met het gewone leven.

V. *Wat zou voor het gewone leven wel het nadeeligste zijn?*

A. Het gebruik van speelpenningen, waarover de religieus naar willekeur beschikt. Hierdoor verstaat men eene som gelds, of de rente van eigen goederen, of giften van anderen bij voorbeeld van bloedverwanten, waarvan de overste beheer en beschikking aan den onderdaan zou laten. Indien de armoede een muur is, dan werkt dat geld een bres in dien muur. Dit is een misbruik, dat langzamerhand den geest der armoede doet sterven, nadeelig voor de broederlijke liefde werkt en ontstichting geeft. Het zou zelfs een inbreuk op de belofte maken, indien de overste zijn recht afstond om dat geld op te vorderen, of indien hij eene vergunning gaf, die in strijd met de wetten der orde en dus van geene waarde was.

V. *Op welke wijze moet de religieus, die volgens den raad van het Evangelie, zich van al wat hij heeft wil ontdoen, over zijne eigene goederen beschikken?*

A. Zal hij den raad van Christus volgen, zoo moet

hij ze den armen geven, dat is besteden voor vrome en Gode behagelijke werken. Wanneer hij derhalve eerst voldaan heeft aan de verplichtingen, welke de rechtvaardigheid, de kinderlijke liefde, de dankbaarheid en de openbare stichting hem kunnen opleggen, zoo beschikt hij over de rest zijner goederen volgens zijne eigene godsvrucht, altoos onder het oog des oversten, die waken moet, dat hij als een goed religieus handelt, maar de deugdzaame uitoefening zijner vrijheid niet belemmeren mag. In twijfelachtige of teedere zaken is het verstandig een belangeloozen, ervaren en godsdienstigen man te raadplegen.

TIENDE LES.

Over de voordeelen en de beoefening der religieuze armoede.

V. *Waaruit blijkt de waarde en de verhevenheid der religieuze armoede?*

A. Vooreerst hieruit, dat zij de *muur* genoemd wordt *van den religieuzen staat*; dat is, zij beschut en beveiligt als een *sterke afsluiting* zoowel de geheele orde als ieder lid in het bijzonder.

Ten tweede, is zij eene rijke en kostbare bron van verdiensten, wanneer men er den geest van begrijpt en ze met heilige behoedzaamheid bewaart. Daarom heeft de goddelijke Verlosser dengenen, die ze onderhouden, niet alleen *honderdvoudige vergelding* in dit

leven beloofd, maar *het eeuwige leven en een schat in den hemel* bovendien.

V. *Hoe verdeelt gij de beoefening der deugd van armoede?*

A. In uitwendige en inwendige.

V. *Hoe klimt men op tot de volmaakteit der uitwendige?*

A. Langs vier trappen: *de eerste* is, metterdaad verzaken aan de tijdelijke goederen, en over niets beschikken, tenzij afhankelijk van den wil des oversten; en dit is de stof der belofte van armoede.

De tweede is, zich tevreden stellen met het noodzakelijke, elke ongeregelde gehechtheid wegdoen en evenzoo alles wat overtollig of onnoodig is; hiertoe verplicht de deugd van armoede.

De derde is, streven naar hetgeen het minste en het slechtste is in huis, wat voeding en kleeding enz. betreft en blij zijn, wanneer dat ons deel wordt.

De vierde eindelijk is, gaarne nu en dan het noodzakelijke zelfs missen, zonder dat het de aandacht te veel trekt of onze gezondheid schaadt, en ons verheugen, wanneer onze Heer Jesus Christus ons deel geeft in Zijne armoede.

V. *Hoe kan men de volmaakte armoede inwendig beoefenen?*

A. De religieus, die waarlijk arm van geest is, zal zich gewennen alles wat in huis is of tot zijn eigen gebruik dient te beschouwen als aan God toegewijd.

Hij zal aan niets zijn hart hechten en altoos bereid zijn zich van alles te ontdoen.

Hij zal zich het liefst beschouwen als een arme, die alles bij wijze van aalmoes ontvangt en erkentelijk is voor wat men hem geeft, zonder ooit te meenen, dat men onrecht doet met hem iets te weigeren.

Eindelijk zal hij zich vrijwillig berooven van alle tijdelijke goederen en van alle gemakken des levens, die zij aanbieden, en dit

Uit een geest van versterving en boetvaardigheid, ter uitboeting zijner zonden,

Uit verachting van de goederen der aarde en om zich de goederen des hemels te verzekeren,

Maar bovenal uit liefde voor Jesus Christus, zijn goddelijken koning, uit verlangen om Hem gelijkvormig te zijn in Zijne armoede, en opdat alle neigingen des harten onverdeeld aan den Bruidegom zouden toebehooren.

ELFDE LES.

Over de belofte en de deugd van zuiverheid.

A. *Waartoe verplicht zich de religieus door de belofte van zuiverheid?*

A. Vooreerst, om niet in 't huwelijk te treden; ten tweede, om zoowel uitwendig als inwendig alles te vermijden wat door het zesde en negende gebod verboden is.

Uitlegging. De belofte van zuiverheid voegt eene nieuwe verplichting toe aan de geboden Gods, zoodat de religieus die zijne belofte schendt, behalve de zonde tegen het zesde of negende gebod, nog een soort van *heiligschennis* begaat, die hij in de biecht er bij moet openbaren, tenzij de biechtvader al weet, dat hij belofte van zuiverheid heeft afgelegd.

Eindelijk indien de zonde met woorden geschiedt of met werken door anderen gezien of vernomen, komt er nog dikwijls de zonde van *ergernis* bij, waardoor de liefde wordt gekwetst en de religieuze gemeente, waar hij lid van is, wordt onteerd.

V. *Is iedere inbreuk op de deugd ook eene schending der belofte van zuiverheid?*

A. Ja; en hier mag niet, gelijk bij de armoede en gehoorzaamheid, verschil gemaakt worden tusschen deugd en belofte.

V. *Is dan iedere zonde tegen de zuiverheid altijd doodzonde?*

A. Alles, wat tegen het zesde en negende gebod geschiedt met volle kennis en vrijen wil, is doodzonde, kleinheid van stof geldt hier niet; alzoo moeten niet alleen uitwendige slechte daden als schennis der belofte worden aangemerkt, maar zelfs zondige verlangens, begeerten en inwendige toestemming in slechte gedachten, ten minste zoo men zich er wetens en willens bij ophoudt.

Uitlegging. Wat zonder onze vrijwillige schuld in den slaap geschiedt, of in half wakenden toestand, of zonder volkomen bewustheid van het kwaad, kan nooit doodzonde wezen.

V. *Is elke zondige gedachte of ieder ongeregeld gevoel ook schuldig voor God?*

A. Wanneer wij er aan denken, dat het kwaad is en er vrijwillig behagen in nemen, ja; anders nooit.

Uitlegging. Er kunnen in ons tweeërlei kwade gedachten zijn. Ten eerste, die opkomen uit onzen eigen wil, en die wij opwekken of vrijwillig aanhouden uit geneigdheid tot het kwaad; ten tweede, die ons worden ingeblazen door den vijand onzer zaligheid, of opkomen uit de natuurlijke begeerlijkheid, die in ons leeft zonder onze schuld. De eerste moeten aan ons worden toegeschreven, en wij zullen er rekenschap van te geven hebben aan God, die in onze harten leest. De tweede zijn niet van ons, wij zijn er niet verantwoordelijk voor, zoolang wij ze niet willen, er ons tegen verzetten, de aandacht aftrekken door in bedaarheid, als of er niets gebeurde, voort te gaan met hetgeen wij bezig zijn, — met een woord zoo lang wij er niet vrijwillig in toestemmen. Wat meer zegt, indien wij ons van behagen of toestemming onthouden, hebben wij in plaats van schuld, bij God verdienste van onze overwinning; en hoe heviger die bekoring is, en hoe langer zij aanhoudt, des te meer verdienste bij God.

Hetzelfde geldt voor het ongeregeld gevoel; komt dit voort uit eene voorafgaande gedachte of een werk, wat zonde is tegen 't zesde of negende gebod, dan zijn wij er aansprakelijk voor; evenzoo wanneer het opkomt zonder onze schuld, en wij er genoeg in nemen; doch indien wij dit niet doen, is het eene beproeving, die God toelaat, om ons in de deugd te oefenen tot het gebed te vermanen en ons stof tot overwinning en verdienste te geven.

V. *Zijn er behalve de zonden rechtstreeks met de*

zwakheid in strijd ook nog andere, die haar zijdelings kwetsen?

A. Ja; de ongeregelde werking der geestvermogens, en uitwendige handelingen, welke tot die zonde aanleiding geven en onze zwakheid blootstellen aan het gevaar van zondigen.

Dusdanige zijn de vrijheden, die men zijne gedachten of zintuigen laat, en die groote of kleine zonden worden, naarmate zij ons meer of minder in de gelegenheid van zonde brengen.

V. *Kunt gij die gevaarlijke, uitwendige handelingen ook aanwijzen?*

A. Men laat aan *de oogen* te veel vrijheid, door onzedige of onvoorzichtige blikken en gevaarlijke lezingen.

Aan *de ooren*, door te luisteren naar onvoegzame scherts, door vleierijen aan te hooren met behagen, of verdachte beleefdheden en uitdrukkingen van te groote teederheid.

De tong is onvoorzichtig, wanneer zij zich dubbelzinnige of onpassende woorden veroorlooft, als ook al te teedere, zoowel mondelings als op schrift. Verder zijn er nog wereldsche en min stichtende liederen, die men hoogst ongaarne hoort op de lippen van een aan God gewijden persoon.

Onvoorzichtige *aanrakingen* zijn alle gemeenzaamheden, bewijzen van vriendschap of gevoelige liefde.

Al deze zaken kunnen hoogst gevaarlijk zijn, en zelfs zonden wanneer de bedoeling slecht is.

V. *Wat bedoelt gij met eene ongeregelde werking der geestvermogens?*

A. Herinneringen van het *geheugen*, verleidelijke voorstellingen der *verbeelding*, te teedere neigingen en zinnelijke gehechtheden *des harten*, die met behoedzaamheid vermeden moeten worden, of de wil zal rechtstreeks behagen nemen in het kwaad; en ook, eer het zoo ver komt, dat de wil toestemt, kwetst dit alles de blanke reinheid der engelachtige deugd.

V. *Zijn er geen zaken, die men bij iemand in de wereld door de vingers kan zien, en die groote zonden kunnen worden voor een religieus?*

A. Ja, ter oorzaak van de ergernis; en dit zal zeer dikwijls het geval zijn met liefdebewijzen of verdachte betrekkingen tusschen personen van tweeërlei kunne.

T W A A L F D E L E S.

Over de middelen om de religieuze zuiverheid ongeschonden te bewaren.

V. *Wat moet men doen in de inwendige bekoringen?*

A. Zich aanstonds wapenen met het schild des geloofs; dat is, zich Gods tegenwoordigheid herinneren of de straf der zonde; met vertrouwen Gods bijstand afsmeeken, en verder strijden met onverschrokkenheid en kalmte.

V. *Moet er niet meer gedaan worden in uitwendige bekoringen?*

A. Zoo het geschieden kan, moet men de gelegenheid tot zonde vlieden, en dikwijls zal men verplicht zijn er den biechtvader kennis van te geven en zijn raad te volgen.

V. *Zijn er ook eenige middelen, om de zuiverheid te bewaren?*

A. Zeven voorname, te weten: 1°. waken over de zintuigen, 2°. de ledigheid vluchten, 3°. de gelegenheid vermijden, 4°. aanstonds de bekorning verwerpen, 5°. geen gevoelige vriendschap koesteren, 6°. de matigheid onderhouden, 7°. zijn geweten openbaren.

V. *Verklaar elk dier zeven punten wat nader; waarom moet men waken op de zintuigen?*

A. Omdat zij, en wel voornamelijk de oogen, naar het woord van den H. Geest, *de vensters zijn der ziel*, waardoor de doodzonde binnen klimt.

V. *Waarom moet de ledigheid gevlucht worden?*

A. Omdat zij volgens het woord der H. Schrift *eene leermeesteres is van zeer veel kwaad*; en als de duivel ons altijd bezig vindt, hebben zijne bekoringen veel minder kracht.

V. *Wat is de gelegenheid, die men vermijden moet?*

A. Eene uitwendige omstandigheid, waarin wij gemeenlijk bekoord worden, en derhalve gevaar ligt voor onze deugd. *Wie het gevaar bemint, zegt God, zal er*

in vergaan. Voor den religieus is de niet noodzakelijke omgang met wereldsche menschen dikwijls eene gelegenheid, waarin hij meer bloot staat en kwetsbaarder is dan de wereldlingen zelve. Met te meer behoedzaamheid moet hij dus de voorzorgen in acht nemen, welke de regel hem aanwijst, vooral in den omgang met personen van het ander geslacht.

V. *Welk is het vierde behoedmiddel?*

A. Aanstands de bekoring verwerpen, met dienzelfden spoed, waarmede men een vonk vuur afslaat van zijne kleederen; immers een enkele vonk kan brand verwekken. Bovendien valt het gemakkelijker een eersten indruk te keeren, dan weg te nemen wat is doorgedrongen in de ziel.

V. *Welk was het vijfde behoedmiddel?*

A. Het hart gesloten te houden voor al te menscheelijke neigingen en gevoelige vriendschap. Wat anderen geoorloofd kan zijn, misstaat den religieus, die Jesus Christus tot zijn erfdeel heeft gekozen. Maar ook neigingen en gehechtheden, die onschuldig beginnen, ja zelfs op deugd en godsvrucht gevestigd heeten, maken het gemoed week en ontvlammen weldra de begeerlijkheid.

V. *Wat is het zesde, hetwelk men om wille der zuiverheid vermijden moet?*

A. De onmatigheid onder alle opzichten, maar vooral in het drinken; immers de apostel Paulus ver-

maant: *onthoud u van overdaad in drank, want daarin ligt wulpschheid.*

V. *Wat is eindelijk het zevende?*

A. Het voornaamste en zekerste, omdat het al de andere middelen waarborgt, is eene groote oprechtheid, waarmede men zijn strijd en moeielijkheden, alsmede de aanleidingen tot bekoringen openbaart aan zijne zielbestuurders, te weten aan den biechtvader en den overste, die priester is.

V. *Weet gij nog geen andere middelen, om de zuiverheid onbesmet te bewaren?*

A. Men kan er minstens nog vijf opgeven, welke aanwending vooral met de plichten van het religieuze leven overeenkomt.

V. *Welk zijn die vijf?*

A. Ten eerste: de ootmoedigheid, die vreest voor lof en vleierij; die door kleederen noch houding de aandacht van anderen wil trekken; die eigen krachten mistrouwt, maar steunt op den bijstand des Heeren, *die den hoovaardigen wederstaat en den ootmoedigen zijne genade geeft.*

Ten tweede: de liefde voor versterving en gebed; *dat soort van duivelen, zegt Jesus Christus, wordt niet uitgedreven dan door gebed en vaste,* waardoor alle werken van versterving moeten verstaan worden.

Ten derde: de stipte onderhouding der regelen van zedigheid.

Ten vierde: getrouwe naleving van alle regelen

en de kleinste plichten van zijn staat. Daardoor be-
waart onze ziel hare sterkte en wordt het woord des
Heeren vervuld, *die in het kleine getrouw is, zal het
ook in groote zaken wezen.*

Ten vijfde: eene teedere devotie voor Maria, de
Koningin en de bijzondere beschermster der Maagden.

DE RTIENDE LES.

Over de voordeelen der religieuze zuiverheid.

V. *Zijn er groote voordeelen aan die heilige deugd
verbonden?*

A. Ja; en zeer vele, doch wij kunnen hier de
voornaamste maar opgeven, welke de HH. leeraars
hebben aangewezen. Door de zuiverheid, zegt de H.
Paulus, blijft de mensch los van de zorgen der we-
reld en van een huisgezin; hij heeft maar ééne taak
op aarde, dat is te behagen aan God, en de neigin-
gen des harten worden bij hem niet afgeleid noch
verdeeld.

Wie haar beoefenen hebben, volgens den H. Am-
brosius, recht op de kroon der martelaren; want zoo
min als het in de natuurlijke krachten ligt van den
mensch om den dood te gemoet te gaan, zoo is het
ook boven de natuur om maagd te blijven, derhalve
is de maagdelijke zuiverheid eene heldhaftige deugd
en moet hare belooning evenredig wezen.

Door de zuiverheid leeft de mensch in dit bal-

lingsoord als de engelen Gods in den hemel, zegt Jesus Christus; en geen wonder, gaat Ambrosius voort, dat hij bij de engelen wordt vergeleken, die den Heer der Engelen alleen bemint. De H. Chrysostomus stelt ze boven de engelen in dien zin, dat de engel geen lichaam heeft en geen strijd gevoelt, terwijl de zuivere in het lichaam van zonde en strijd de vlekkelooze deugd der engelen beoefent.

Zalig de zuiveren van harte, zoo luidt Jesus' woord, *want zij zullen God zien*, in de schepselen door het geloof; God vinden in het gebed en de H. Communie; God eeuwig aanschouwen in den hemel.

Zijne ziel is vrij en geniet een vrede, *die alle gevoel te boven gaat*; terwijl het bedorven hart daarentegen de slavernij der driften gevoelt, en wroeging en kwelling het deel der min getrouwen is.

De glans der zuiverheid verheerlijkt den arbeid van dengene, die werkt voor God; zijn ijver wordt gezegend, en het gezag zijner deugd zet een geheel bijzondere kracht bij aan zijne woorden en werken.

Eindelijk door de zuiverheid verheerlijkt de religieus onze moeder de H. Kerk, want de reinheid der religieuzen en priesters is haar sieraad en glorie.

VEERTIENDE LES.

Waarom de belofte van gehoorzaamheid de voornaamste is.

V. *Welke achting moet de religieus voor de belofte van gehoorzaamheid koesteren?*

A. Hij moet ze beschouwen als de voornaamste der religieuze beloften, dat is, als de belofte die de voorkeur boven de andere verdient, en die het noodzakelijkst is voor den religieuzen staat.

V. *Waarom verdient zij den voorrang?*

A. Omdat de religieus door zijne belofte van gehoorzaamheid de innerlijke goederen zijner ziel aan God opdraagt en toeheiligt en dus de kostbaarste offers brengt, te weten, zijn eigen wil met de andere krachten, die er mee in verband staan; en dewijl de religieuze gehoorzaamheid alle afzonderlijke handelingen des geheelen levens omvat, is zij de volkomenste aller offeranden.

V. *Waarom is de belofte van gehoorzaamheid de noodzakelijkste voor het religieuze leven?*

A. Omdat zij den eigenlijken vorm aan het religieuze lichaam geeft; zij is de band, die velen tot een geheel maakt, en de machtige beweegkracht, die alle leden van dat lichaam leven en werken doet.

VIJFTIENDE LES.

Over de verplichtingen van de belofte der gehoorzaamheid.

V. *Waar wordt de religieuze gehoorzaamheid in het Evangelie door Christus aangeraden?*

A. Waar Hij zegt: indien gij volmaakt wilt zijn, ga dan, verkoop wat gij hebt enz. en er bij voegt: *en kom, volg mij.* Matth. 19, want wie gehoorzaamt, volgt den wil van een ander.

V. *Waartoe verplicht zich een religieus door de belofte van gehoorzaamheid?*

A. Hij belooft, om God te gehoorzamen aan zijne wettige oversten, *in alles wat zij hem volgens den regel zullen bevelen.*

V. *Wat kunnen de oversten bevelen?*

A. Ten einde de verplichtingen der religieuze gehoorzaamheid in het algemeen goed te begrijpen, dient men in de oversten eene drievoudige macht om te bevelen te onderscheiden.

V. *Welke is dan de eerste macht?*

A. Die welke de Kerk, dat is de Paus, of minstens de bisschop in zijn naam aan den stichter der orde of congregatie heeft verstrekt om den regel en de constituties vast te stellen; en aan zijne wettige opvolgers om er bepalingen en regelen bij te voegen. In gevolge deze macht is men gehoorzaamheid verschuldigd aan de constituties, bepalingen en regels.

V. *Welke is de tweede macht der oversten om te bevelen?*

A. De tweede macht, eveneens door de Kerk geheiligd, gelijkt op de vaderlijke macht in een huisgezin; de oversten verkrijgen er het recht door om als hoofden van het religieuze huisgezin aan hunne onderdanen te bevelen, alles wat binnen de perken der regels ligt, en alzoo te beschikken over hunne daden voor de eer van God en het welzijn der gemeente. Die tweede macht kan zelfs ook aan onderdanen worden meegegeeld: dan moet men dien minderen *volgens de hun toevertrouwde mate van gezag* gehoorzamen als aan den overste in eigen persoon.

Uit die tweede macht wordt tevens de verplichting geboren om de voorschriften der oversten te volgen, gelijk de eerste macht de verplichting in 't leven riep om constituties en regelen te onderhouden, *ook onafhankelijk van de belofte der gehoorzaamheid*. Daarom zijn zelfs de novicen aan die beide machten onderworpen, gelijk vroeger reeds is gezegd.

V. *Welke is de derde macht der oversten?*

A. Hun derde macht, of recht om te gebieden, eveneens door de Kerk gewettigd, maar op zich zelve bepaalder en heiliger, vloeit voort uit de belofte van gehoorzaamheid. De religieus, die aan God deze belofte doet, legt zich zelf eene veel strengere en zwaardere verplichting op om te gehoorzamen aan den overste, zoo dikwijls deze uit kracht dier

belofte gebieden zal; zoodat indien hij dan ongehoorzaam is, hij eene zonde begaat, die zijne belofte schendt.

V. Wat beteekenen de woorden: volgens den regel?

A. Dat de oversten niet alleen kunnen opleggen wat in den regel staat uitgedrukt, maar ook alles wat er in ligt opgesloten; als boetplegingen voor de overtreding van den regel; al wat dienen moet, om de onderhouding er van te bevorderen; de wijze waarop de bedieningen moeten worden uitgeoefend; met één woord, alles wat tot een goed bestuur behoort.

Doch de oversten kunnen niets opleggen, wat ook maar dagelijksche zonde is, omdat zij in zulk geval Gods plaats niet zouden bekleeden. Evenmin kunnen zij iets gebieden, wat duidelijk in strijd is met den geest der orde, of wat buiten de plichten ligt, welke die orde oplegt. Nogtans zoolang er twijfel bestaat, of iets zonde zou wezen, of in strijd met het wezen der orde, moet de onderdaan gehoorzamen, behoudens zijn recht van beroep op een hooger overste.

V. Zeg nu welke de eigenlijke stof der belofte van gehoorzaamheid is.

A. Niets anders dan hetgeen de overste oplegt met de verklaring er bij, dat hij den religieus uit kracht zijner belofte wil verplichten. Elk ander ge-

bod des oversten haalt zijne verplichting uit die tweede macht, waarvan boven spraak was, en is het voorwerp der belofte niet, maar der deugd van gehoorzaamheid, zoo als wij verder zullen uitleggen.

V. *Hoe geeft de overste te kennen, dat hij een religieus op zonde verplichten wil?*

A. Hij kan daartoe deze of andere woorden van dezelfde beteekenis bezigen: uit kracht der H. gehoorzaamheid, in den naam van onzen Heer Jesus Christus, enz.

V. *Wanneer zondigt men doodelijk tegen de belofte van gehoorzaamheid?*

1 A. Zoo dikwijls men in eene genoegzame zware stof ongehoorzaam is aan een bevel des oversten, uit kracht der gehoorzaamheid opgelegd in het algemeen, of aan een enkelen, mondeling of bij geschrifte, onmiddelijk in eigen persoon, of door tusschenkomst van een derde.

Uitlegging. In eene kleine zaak kan de overste niet op doodzonde verplichten, zelfs niet uit kracht der belofte; doch men verlieze niet uit het oog, dat in eene religieuze orde of congregatie eene zaak, die op zich zelve onbeduidend en nietig schijnt, om het algemeen belang groot kan worden door het doel of de omstandigheden.

2 V. *Heeft iedere overste van religieuzen recht, om uit kracht der belofte te gebieden?*

A. Dit hangt af van de constituties der orde of congregatie; gewoonlijk blijft dit recht den voorna-

meren oversten en den eersten overste van ieder huis voorbehouden. Er zijn zelfs congregaties, waar de overste des huizes het niet bezit, of alleen onder wijze beperkingen kan uitoefenen.

V. *Hoe moet de overste van dat recht gebruik maken?*

A. Met de grootste omzichtigheid, zeer zelden en niet dan om waarlijk gewichtige redenen.

¶ V. *Volgt hier niet uit, dat de religieus alzoo maar zelden de verdienste der gehoorzaamheid heeft?*

A. Neen; want door zijne belofte heeft hij zich vrijwillig onder de afhankelijkheid des oversten gesteld, om aan God te behagen; alzoo zijn alle zijne verrichtingen tot hoogere waarde verheven en heeft hij verdienste van alles wat hij in den geest en uit deugd van gehoorzaamheid doet, al verplicht de overste hem niet op zonde.

Uitlegging. De religieus, die niet vrijwillig tegen de regelen of voorschriften der oversten misdoet, heeft altoos de verdienste der gehoorzaamheid. Immers

1°. Hij weet, dat de overste hem in geweten verplichten kan, en voorkomt nu die verplichting door te gehoorzamen.

2°. Iederen keer, dat hij zich onderwerpt aan den wil des oversten, doet hij zulks met het oog op zijne belofte, om den eerbied en de liefde, die hij er voor heeft, en om elk gevaar van overtreding in geval de overste van zijn recht gebruik mocht willen maken te verwijderen.

3°. De onderhouding der beloften kan vergeleken worden met die van Gods geboden; wanneer iemand meer doet dan die geboden op zonde verplichten te

doen, onderhoudt hij ze volmaakter en verdienstelijker; evenzoo de beloften.

Men kan zelfs zeggen, dat het beter en verdienstelijker is te gehoorzamen op een wenk des oversten dan op uitdrukkelijk bevel, 1°. omdat de wil zich bereidvaardiger, milder en jegens God edelmoediger betoont, 2°. omdat de daad van gehoorzaamheid nog verheerlijkt wordt door den invloed van andere deugden, als ootmoed, liefde, enz.

V. *Heeft de enkele of eenvoudige belofte van gehoorzaamheid dezelfde kracht voor den religieus als de plechtige?*

A. Neen; de eenvoudige belofte maakt elke verbintenis door een religieus zonder toestemming des oversten aangegaan, alleen maar *ongeoorloofd*, doch *niet krachteloos uit zich zelve*, ofschoon de overste recht heeft ze ongeldig te verklaren. *De plechtige* belofte daarentegen bevat zulk een overgeving van den wil, dat de religieus geene natuurlijke of burgerlijke verbintenis meer geldig kan aangaan, tenzij alleen in hoedanigheid van lasthebbende des oversten.

V. *Legt de priester bij zijne wijding ook geene belofte van gehoorzaamheid aan zijn bisschop af?*

V. Ja; maar zij verschilt in twee aanmerkelijke punten van de religieuze gehoorzaamheid.

V. *Welk is dat tweevoudig verschil?*

A. Vooreerst, doet de nieuwgewijde priester geen belofte aan God maar eene enkele toezegging, waarin hij voor het aanschijn der Kerk het recht erkent,

wat de bisschop door de wijding over hem verkrijgt, en hij belooft zich er aan te onderwerpen.

Ten tweede, de belofte van gehoorzaamheid onderwerpt aan den overste heel het leven en de daden van den religieus, zonder andere beperking dan den regel en de zonde. De priesterlijke belofte gaat zoo verre niet, maar onderwerpt den nieuwgewijde alleen aan den bisschop in zaken van kerkelijke rechtsmacht, als de uitdeeling der kerkelijke bedieningen, de wijze van uitoefening en de plichten des priesterlijken levens.

ZESTIENDE LES.

Over de deugd van gehoorzaamheid.

1. ✕ V. *Wat is de deugd van gehoorzaamheid?*

A. Eene deugd, die volgens de leer van den H. Thomas deel uitmaakt van de *rechtvaardigheid*, en den wil neigt tot onderwerping aan de wettige oversten, als vertegenwoordigers van het goddelijk gezag.

2. ✕ V. *Is die deugd noodzakelijk voor een religieus?*

A. Ja; en in zulke mate, dat alles wat een religieus verricht, zelfs het goede, kwaad wordt of ten minste zijne verdienste verliest, wanneer hij, die het doet, er mee tegen de gehoorzaamheid handelt.

3. ✕ V. *Gaat de deugd van gehoorzaamheid verder dan de belofte?*

A. Ja; zij kan veel meer daden, vooral inwendige, voortbrengen, dan waartoe de belofte verplicht.

XV. *Hoe ver strekt zich dan het gebied der deugd van gehoorzaamheid uit in den religieuzen staat?*

A. Over alle voorschriften, algemeene of bijzondere, welke de oversten volgens den regel geven; dus van den eenen kant over de constituties, statuten en regelen, van den anderen over alle bevelen, verlangens, verzoeken of wenschen van hen, die in overheid gesteld zijn.

Uitlegging. De overste is God plaatsbekleeder, dus heeft zijn wil, ook waar hij niet in geweten verplicht, eene grootere zedelijke kracht en is van een hoogere waarde dan bij voorbeeld de wil van een vriend. Vervolgens is hij hoofd van een religieus lichaam en bezit daardoor een natuurlijk recht, volgens hetwelk de onderdanen hun wil aan den zijnen moeten onderwerpen. Deze berusting of onderwerping der onderdanen met het oog op God is altijd religieuze gehoorzaamheid.

~~XIV~~ V. *Kan een religieus tegen de deugd van gehoorzaamheid misdoen zonder zijne belofte te kwetsen?*

A. Streng genomen, verplicht de deugd der gehoorzaamheid rechtstreeks en op zich zelve den religieus niet tot eene stellige handeling, tenzij de overste uit kracht der belofte wil gebieden. De Kerk en de orddestichters hebben dit zoo bepaald om het juk des religieuzen levens zachter, en de gehoorzaamheid den staat van volmaaktheid meer waardig te maken. Om andere redenen nogtans en zijdelings kan men, afgezien van de belofte, tegen de deugd van gehoorzaamheid zondigen.

wat de bisschop door de wijding over hem verkrijgt, en hij belooft zich er aan te onderwerpen.

Ten tweede, de belofte van gehoorzaamheid onderwerpt aan den overste heel het leven en de daden van den religieus, zonder andere beperking dan den regel en de zonde. De priesterlijke belofte gaat zoo verre niet, maar onderwerpt den nieuwgewijde alleen aan den bisschop in zaken van kerkelijke rechtsmacht, als de uitdeeling der kerkelijke bedieningen, de wijze van uitoefening en de plichten des priesterlijken levens.

ZESTIENDE LES.

Over de deugd van gehoorzaamheid.

1. ✕ V. *Wat is de deugd van gehoorzaamheid?*

A. Eene deugd, die volgens de leer van den H. Thomas deel uitmaakt van de *rechtvaardigheid*, en den wil neigt tot onderwerping aan de wettige oversten, als vertegenwoordigers van het goddelijk gezag.

2. ✕ V. *Is die deugd noodzakelijk voor een religieus?*

A. Ja; en in zulke mate, dat alles wat een religieus verricht, zelfs het goede, kwaad wordt of ten minste zijne verdienste verliest, wanneer hij, die het doet, er mee tegen de gehoorzaamheid handelt.

3. ✕ V. *Gaat de deugd van gehoorzaamheid verder dan de belofte?*

A. Ja; zij kan veel meer daden, vooral inwendige, voortbrengen, dan waartoe de belofte verplicht.

XV. *Hoe ver strekt zich dan het gebied der deugd van gehoorzaamheid uit in den religieuzen staat?*

A. Over alle voorschriften, algemeene of bijzondere, welke de oversten volgens den regel geven; dus van den eenen kant over de constituties, statuten en regelen, van den anderen over alle bevelen, verlangens, verzoeken of wenschen van hen, die in overheid gesteld zijn.

Uitlegging. De overste is God plaatsbekleeder, dus heeft zijn wil, ook waar hij niet in geweten verplicht, eene grootere zedelijke kracht en is van een hoogere waarde dan bij voorbeeld de wil van een vriend. Vervolgens is hij hoofd van een religieus lichaam en bezit daardoor een natuurlijk recht, volgens hetwelk de onderdanen hun wil aan den zijnen moeten onderwerpen. Deze berusting of onderwerping der onderdanen met het oog op God is altijd religieuze gehoorzaamheid.

~~XV~~ V. *Kan een religieus tegen de deugd van gehoorzaamheid misdoen zonder zijne belofte te kwetsen?*

A. Streng genomen, verplicht de deugd der gehoorzaamheid rechtstreeks en op zich zelve den religieus niet tot eene stellige handeling, tenzij de overste uit kracht der belofte wil gebieden. De Kerk en de ordestichters hebben dit zoo bepaald om het juk des religieuzen levens zachter, en de gehoorzaamheid den staat van volmaaktheid meer waardig te maken. Om andere redenen nogtans en zijdelings kan men, afgezien van de belofte, tegen de deugd van gehoorzaamheid zondigen.

V. *Wat moet men zeggen van eene ongehoorzaamheid met versmading des gezags?*

A. Den overste als drager van het gezag versmaden, is altijd groote zonde. Doch ook alleen, wanneer die verachting valt *op het gezag* en niet op de gebreken, die den overste of zijn bevel kunnen aan kleven. Uit hoofde alzoo van die wezenlijke versmading des gezags, is het doodzonde, wanneer een religieus, wien iets wordt opgelegd, den overste durft toevoegen: *ik wil niet gehoorzamen; ik doe het niet.*

V. *Wat dunkt u van eene ongehoorzaamheid, waaruit schade of nadeel volgt?*

A. Wanneer die schade of dat nadeel aanzienlijk is naar ziel of lichaam voor den religieus zelve of voor anderen wien ook, zoo is die ongehoorzaamheid groote zonde.

V. *Verplichten de eenvoudige orders der oversten ook op zonde?*

A. Neen; de gewoonte, welke als de beste verklaarster geldt van recht en plicht, wil, dat de niet uitdrukkelijke bevelen der oversten niet op zonde verplichten; want het is een groot onderscheid of de overste zegt: *ik wenschte, dat ge dit deedt*, of wel *ik verplicht u in geweten, om dit te doen*. Indien alzoo de overtreding van een eenvoudig verlangen zonde bevat, gelijk bijna altoos geschiedt, zoo ligt het aan een andere reden: dat er eene verplichting wordt gekrenkt of ergernis gegeven; dat de bedoeling kwaad

is, of de neiging ongeregeld, of eene onvoorzichtigheid in de wijze van doen wordt begaan.

V. *Is hier niets bij op te merken?*

A. Ja; de religieus, die zich gewennen zou uit ongeregelde neiging niet te gehoorzamen, zoude al spoedig den geest van gehoorzaamheid verliezen en dus behalve het geestelijk nadeel, wat hij zich zelve en zeer dikwijls zijnen medebroeders berokkent, in zich zelve het beginsel der belofte verzwakken en ze in gevaar brengen.

IV. *Verplichten de regelen op zonde?*

A. Er zijn regelen, die de stof der beloften raken of eene andere deugd, die men beoefenen moet, en er zijn regelen van enkel tucht. De eerste soort verplichten zonder twijfel in geweten; de regels, die alleen de goede tucht betreffen, verplichten in de meeste religieuze orden niet op zonde, ten minste op zich zelve beschouwd. Doch zelden zal iemand vrijwillig een regel overtreden, zonder dat er iets bijkomt, waardoor het zonde wordt.

V. *Waarom en hoe dat?*

A. Bijna altoos zal eene volkomen vrijwillige overtreding van een regel voortkomen uit hoogmoed, uit ijdelheid, uit zinnelijkheid, of uit luiheid, menschelijk opzicht enz., en zoo dra de reden, waarom wij een regel overtreden zonde is, kan de overtreding niet meer onschuldig wezen. Bovendien misdoet

hij telkens, die door vrijwillige overtreding ontstaat of schade berokkent.

Uitlegging. De regels zijn niet maar raadgevingen, doch inderdaad wetten; zij zijn in den religieuzen staat gegeven, om naar den geest der instelling de handelingen der leden te regelen; alzoo leggen zij eene zekere verplichting op volgens deze uitspraak van het recht: *het deel is strafwaardig, wanneer het zich zonder billijke redenen niet voegt naar het geheel.* Daarom is de religieus, die onschuldig een regel overtreedt, nog gehouden de boete aan te nemen en te volbrengen, welke de overste hem wellicht oplegt.

Q ~~XV~~. *Wat moet men denken van iemand, die gewoonlijk de regels overtreedt?*

A. De gewoonlijke overtreding der regels wordt allicht veel schuldiger ter oorzake van het gevaar, waarin zoo iemand verkeert, om te komen tot verachting, en uit hoofde van het nadeel, wat hij toebrengt aan de religieuze tucht.

~~XV~~. *Wat verstaat gij door religieuze tucht?*

A. Wanneer men ze beschouwt van den kant der overheid, verstaat men er *het geheel der regelen* door *met dezer bekrachtiging*. Door de regelen wijzen de oversten den weg aan, dien men volgen moet; door boete voor overtredingen brengen zij de afgewekenen op dien weg terug, en herstellen zij de gegeven ergernis.

Beschouwd in de onderdanen, kan men ze bepalen: *de stipte onderhouding aller regelen, waartoe alle leden eener religieuze gemeente in heilige eendracht samen werken.*

4 X V. *Van welk belang is de tucht in den religieuzen staat?*

A. Dat zij, zedelijker wijze gesproken, noodzakelijk is voor de instandhouding der orde in 't algemeen, van het religieuze leven in elk huis, en van het geestelijk leven in iederen religieus in 't bijzonder.

8 Y V. *Welke plicht rust op de oversten aangaande de religieuze tucht?*

A. Uit hetgeen gezegd is, blijkt genoegzaam, dat zij strengelijk verplicht zijn ze in hun huis te handhaven, en dat toegevendheid of oogluiking te dien opzichte gemakkelijk eene aanmerkelijke fout kan worden.

9 Y V. *Moet men allen oversten evenzeer gehoorzamen?*

A. Ja; want het is een en hetzelfde gezag, waardoor allen gebieden. Den overste des huizes komt wel is waar meer eerbied toe, maar ook den ondergeschikten oversten is men voor de zaken, waarin zij te bevelen hebben, gelijke gehoorzaamheid en onderwerping verschuldigd.

ZEVENTIENDE LES.

Over de gebreken tegen de religieuze gehoorzaamheid.

10 X V. *Hoevelerlei zijn de gebreken en fouten tegen de gehoorzaamheid?*

A. Behalve de rechtstreeksche overtreding, waar-

over reeds gehandeld is, zijn er nog twee soorten van gebreken tegen die deugd: 1°. Zoodanige, die de gehoorzaamheid zelve aanranden en in gevaar kunnen brengen; 2°. die, welke der gehoorzaamheid hare inwendige waarde en verdienste benemen.

11 V. *Geef de gebreken op van de eerste soort.*

A. Ingenomen zijn tegen den overste, afkeer van hem voeden of van al wat hij gebiedt, en gehecht blijven aan eigen zienswijze, welke de overste niet deelt.

Gemor, bebitting en afkeuring, ontevredenheid en kwalijk opvatten wat ons gezegd of bevolen wordt.

Verontschuldigungen, voorwendsels en omwegen bezigen, om een bevel te ontduiken.

Traagheid en achteloosheid in het gehoorzamen, vooral waar ijver en spoed worden vereischt.

12 V. *Welke zijn de fouten der tweede soort?*

A. Gehoorzamen zonder onderwerping van den wil, alleen voor het uiterlijke, om er af te zijn.

Gehoorzamen uit vrees gelijk de slaven, en alleen omdat en wanneer er op ons gelet wordt.

Gehoorzamen uit politiek of uit eigenliefde, om in de gunst van den overste te staan. Dit is geen deugd, zegt de H. Bernardus, maar een sluier, waarmee gebreken worden gedekt.

X V. *Mag men een overste vragen, wat een ander overste ons geweigerd heeft?*

A. Ongetwijfeld; mits men er bij voege, wat die

andere overste geantwoord heeft en welke redenen hij voor zijne weigering opgaf; dit is noodzakelijk, om de ondergeschiktheid en de orde te bewaren.

13 V. *Is het verboden bij den overste tegenbedenkingen in te brengen?*

A. Geenszins; dit kan zelfs nuttig en noodzakelijk wezen; maar alvorens daartoe over te gaan, moet de religieus eerst God raadplegen in het gebed, dan eerbiedig en bescheiden den overste zeggen, wat hij voor God meent verplicht te zijn, en daarna zich volkomen aan de eindbeslissing des oversten onderwerpen.

ACHTTIENDE LES.

Over de volmaakte religieuze gehoorzaamheid.

V. *Langs hoeveel en welke trappen komt men tot de volmaakte gehoorzaamheid?*

A. Langs drie: de gehoorzaamheid van uitvoering, de gehoorzaamheid van den wil en de gehoorzaamheid van oordeel.

V. *Waarin bestaat de eerste trap?*

A. In een getrouw volbrengen van hetgeen ons wordt opgelegd.

V. *Welke eigenschappen moet die gehoorzaamheid bezitten?*

A. Zij moet *vaardig* en *volkomen* zijn.

De *vaardigheid* vordert, dat men zonder uitstel gehoorzaamt; als of God ons riep, op de stem des oversten of het teeken van de bel.

De *volkomenheid* wil, dat men het voorgeschrevene geheel volbrengt met al den ijver, de zorg en stiptheid, die noodig zijn, om het goed te doen.

V. *Wat verstaat gij ten tweede door gehoorzaamheid van den wil?*

A. Eene inwendige onderwerping van den wil, zoodat wij willen wat de overste voorschrijft.

V. *Is die inwendige gehoorzaamheid noodzakelijk?*

A. Ja; want zonder haar verdient de gehoorzaamheid van uitvoering den naam van deugd niet eens. Met haar is zij verdienstelijk en verheffend. Verdienstelijk, omdat wij om bovennatuurlijke redenen onzen wil onderwerpen; en verheffend, omdat wij in den overste God zien, en dus God alleen gehoorzamen en geen menschen.

V. *Welke eigenschappen moet zij bezitten?*

A. *Blijdschap* en *edelmoedigheid*. 1°. Men moet gehoorzamen met *blijdschap*, omdat alles dan veel lichter valt en gemakkelijker gaat, en omdat *God den blijden gever bemint*. Die blijdschap behoeft evenwel geen natuurlijke en gevoelige te wezen; 't is veeleer die geestelijke berusting van den wil, die altijd in onze macht is, ook bij den hevigsten weerszin der natuur.

2°. Men moet *edelmoedig* gehoorzamen, om de

moeilijkheden , die zich opdoen , te boven te komen en met bereidvaardigheid de offers te brengen , die God vraagt.

Alzoo bestaat een der grootste verdiensten van de gehoorzaamheid hierin , dat wij den oversten volkomen vrije beschikking laten over alles wat ons betreft , zonder ten opzichte van plaatsen of bedieningen te luisteren naar trek of tegenzin van den kant der natuur.

V. *Waarin bestaat de derde trap van gehoorzaamheid?*

A. In de onderwerping van oordeel en denkwijze , zoodat men hetgeen de overste gebiedt of voorschrijft niet alleen met bereidvaardigheid en blijdschap verricht , maar ook gelooft , dat het goed is aldus te doen , omdat hij die het gebiedt Gods plaats bekleedt.

V. *Is die gehoorzaamheid altoos mogelijk?*

A. Wanneer hetgeen ons geboden wordt geen kwaad is of ontegenzeggelijk verkeerd , kan en moet de religieus altoos gelooven , dat het opgelegde of in zich zelve , of althans voor hem beter is dan het tegendeel.

V. *Waarom moet men dien derden trap van gehoorzaamheid trachten te bereiken?*

A. Om twee redenen : vooreerst , om zeker op den tweeden trap te blijven staan , hetgeen niet zal gebeuren , wanneer men zijn best niet doet om verder te komen ; ten tweede , om aan God een vol-

komen en ongeschonden offer te brengen, waarin het edelste en beste niet ontbreekt, want de volkomen onderwerping onzer rede is het kostbaarste, wat wij aan God kunnen ten offer brengen.

V. *Wat is de zoogenaamde blinde gehoorzaamheid?*

A. Niets anders dan deze derde soort van volmaakte gehoorzaamheid; *blind* wordt zij genoemd, omdat wie zoo gehoorzaamt de oogen der menschelijke wijsheid en voorzichtigheid sluit, de voorzichtigheid voor rekening laat van hem die gebiedt, en alleen met de oogen des geloofs ziet, en dan in den overste Gods plaatsbekleeder erkent.

V. *Zijn er ook middelen, om tot de volmaakte gehoorzaamheid te komen?*

A. Ja; de H. Leo geeft er twee op en de H. Ignatius voegt er nog twee bij.

V. *Welke geeft de H. Leo op?*

A. Ootmoedigheid en zachtmoedigheid. Voor de nederigen, zegt hij, is niets moeilijk en voor de zachtmoedigen en handelbaren valt niets te hard.

V. *Welke voegt de H. Ignatius er bij?*

A. Vooreerst, zich gewennen om goed te vinden, wat de overste beveelt, zonder zich ooit in- of uitwendige afkeuring te veroorloven.

Doch om dit te kunnen, moet men zich overtuigen dat het niet een mensch is, die ons gebiedt maar God, en dat dus zijn bevel de bepaalde wil van God is; wie dat gelooft, redeneert niet, onderzoekt

niet,
overs

ve
me
va
va
nie
er

ho
za
en
in
oc
L
zo
ge
he

niet, beoordeelt niet, maar gehoorzaamt in iederen overste aan God.

Uitlegging. Sommige meesters van het geestelijk leven vergelijken de gehoorzaamheid bij een der geheimen van ons geloof, te weten, bij de tegenwoordigheid van Christus in het H. Sacrament onder de gedaanten van brood en wijn. Daar moet men gelooven, wat men niet ziet, omdat Christus het heeft gezegd, dat Hij er tegenwoordig is.

Doch tot den overste zegt Christus: *die u hoort, hoort mij*; wie dus om God aan den overste gehoorzaamt, vertrouwt zich toe aan de wijsheid en goedheid en getrouwheid van God, die wil dat ik Hem erken in zijn plaatsbekleeder. Heeft de overste als mensch ook gebreken, God wien ik gehoorzaam, heeft ze niet. Legt de overste ook iets op wat verkeerd mits geene zonde is, dan doe ik goed met zijn wil te volbrengen, en God zal zorgen, dat door mijne gehoorzaamheid Zijne glorie en mijn voordeel worden bevorderd.

INHOUD.

Aan den lezer . . . . .

bl. III *

Eerste deel.

Over de religieuze beloften in 't algemeen.

<i>Eerste Les.</i> Hoe het algemeen begrip eener belofte in de religieuze belofte ligt vervat	bl. 7
<i>Tweede Les.</i> Over de verhevenheid der beloften en den staat van volmaaktheid	14
<i>Derde Les.</i> Over de verschillende soorten van religieuze beloften	20
<i>Vierde Les.</i> Over de deugden, die het voorwerp der religieuze beloften uitmaken	23

Tweede deel.

Over de drie religieuze beloften in 't bijzonder.

<i>Vijfde Les.</i> Stof en omvang der belofte van armoede	27
<i>Zesde Les.</i> Over de overtreding der belofte van armoede	29
<i>Zevende Les.</i> Over de vergunning, die de overtreding der belofte van armoede voorkomt.	36
<i>Achtste Les.</i> Over de gewoonte	40
<i>Negende Les.</i> Waartoe de deugd van armoede de religieuzen verplicht	41
<i>Tiende Les.</i> Over de voordeelen en de beoefening der religieuze armoede	45
<i>Elfde Les.</i> Over de belofte en de deugd van zuiverheid	47
<i>Twaalfde Les.</i> Over de middelen, om de religieuze zuiverheid ongeschonden te bewaren	51
<i>Dertiende Les.</i> Over de voordeelen der religieuze zuiverheid	55
<i>Veertiende Les.</i> Waarom de belofte van gehoorzaamheid de voornaamste is	57
<i>Vijftiende Les.</i> Over de verplichtingen der belofte van gehoorzaamheid	58
<i>Zestiende Les.</i> Over de deugd van gehoorzaamheid	64
<i>Zeventiende Les.</i> Over de gebreken tegen de deugd van gehoorzaamheid.	69
<i>Achttiende Les.</i> Over de volmaakte religieuze gehoorzaamheid	71

III *

7

14

20

23

27

29

36

40

41

45

47

51

55

57

59

